

HRVATSKI VOJNIK

Broj 108. Godina III. 20. listopada 2006. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Brodom Andrija Mohorovičić u nadzor našeg teritorijalnog mora

Novinari na ZERP-u

MeD UK

COLCHESTER

Razjareni logističari

Kako bi isprobali svoju snagu u ringu, ali i prikupili novac za dobrotnorne svrhe, boksači 13. logističkog korpusa britanskog ratnog zrakoplovstva organizirali su mečeve protiv amaterskih boksača iz grofovije Essex. Mečevi su održani u vojarni u Colchesteru, gdje je postrojba i smještena. Među 250 gledatelja nalazio se i Frank Maloney, menadžer bivšeg svjetskog apsolutnog prvaka Lennox Lewisa, kao i predstavnici nogometnog kluba Colchester United, koji su također pomogli pri organizaciji.

DEN HAAG

Nabava Boxera

Nizozemsko Vijeće ministara je odobrilo prijedlog državnog tajnika van der Knaapa za kupnju 200 vozila tipa Boxer. Riječ je o oklopnjaku koji su Nizozemci zajednički razvili s Nijemcima, a nabava će Nizozemce stajati oko 624 milijuna eura. Boxeri će zamijeniti aktualne M-577, kao i dio oklopnih transportnih YPR-765 koji su u uporabi još od 70-ih. Nizozemci će nova vozila rabiti za medicinske potrebe na bojnopolju, prijevoz tereta, pomoć inženjeriji u borbi, kao i za prijevoz komandosa.

WASHINGTON

Nastavak cijepjenja

US DoD

U sljedeća dva mjeseca više od 200 000 pripadnika američkih oružanih snaga, kao i civila koji rade u sustavu obrane, primit će cjepivo protiv smrtonosnog antraksa. Odredba se odnosi na sve osoblje koje je smješteno u SAD-u, kao i u Iraku, Afganistanu i Južnoj Koreji, izvješćuje tiskovina Washington Post. S programom cijepjenja počelo se još 1997. u doba Clintonove administracije, ali je došlo do zastoja kad se šestero službenika 2003. žalilo sudu da je cijepjenje odobreno bez javne rasprave. To je potom provedeno i sudac je 2004. donio odluku da se cijepjenje može nastaviti. Dosad je cijepjeno više od 1,2 milijuna djelatnika, mada su se, kako navodi Washington Post, neki žalili na kronični umor, glavobolje, bolove pa i bolesti poput multiple skleroze.

BRUXELLES

NATO i Mediteran

NATO

Izrael i NATO su 16. listopada sklopili sporazum prema kojemu će Izrael osiguravati potporu patroliranju brodovima Saveza u području Sredozemlja, a u svrhu borbe protiv terorizma. To je prvi sporazum sklopljen na inicijativu NATO-a kojim se želi osigurati tješnje veze s Izraelom kao i arapskim zemljama Bliskog istoka i Sjeverne Afrike (Alžir, Egipat, Mauretaniya, Jordan, Maroko, Tunis). Kako navodi Reuters, nakon Izraela zasad su najveći interes za suradnju pokazali Alžir i Maroko, no smatraju da su ponude za suradnjom neujednačene. Također, Jordan je pokazao interes za smještanjem NATO-ove akademije, ali konačna odluka još nije donesena.

STOCKHOLM

Nevidljiva fregata

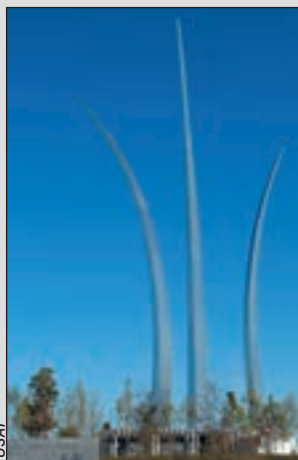
Fregata švedske ratne mornarice Helsingborg prošloga je tjedna uplovila u Sredozemlje kako bi isprobala performanse ovog novog plovila u toplim vodama, što će trajati oko četiri tjedna. Na tom putovanju fregata je već pokazala svoju glavnu vrlinu - nisku zamjetljivost. Naime, tijekom plovidbe kroz La Manche, zapovjedno središte francuske ratne mornarice u Brestu imalo je problema s radarskim lociranjem Šveđana, iako su na najvišoj točki plovila istaknuti posebni reflektori.

WASHINGTON

Spomenik zrakoplovcima

Nakon gotovo petnaest godina inicijative, priprema i gradnje, američko ratno zrakoplovstvo najzad je 14. listopada u Washingtonu dobilo svoj spomenik, posvećen svim zrakoplovcima (u povijesti više od 54 000) koji su poginuli ili nestali u akcijama. Zanimljivo je da su zrakoplovci bili jedina grana oružanih snaga koji nisu imali slično znamenje u području američkog glavnog grada. Spomenik je impresivna građevina na kojoj posebnu pozornost privlače tri iskrivljena tornja od nehrđajućeg čelika koji se pružaju u visinu od 70 metara. Smješten je na brdu pokraj Nacionalnog groblja Arlington. Na svečanosti otkrivanja spomenika bilo je 1400 gostiju, a govore su održali američki predsjednik Bush i ministar obrane Rumsfeld.

USAF

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Ministar obrane Berislav Rončević u službenom posjetu SAD-u i Kanadi

Hrvatska želi postati članicom EU-a i NATO-a kako bi, između ostalog još aktivnije djelovala na promidžbi međunarodnog mira i sigurnosti te želi biti vjerodostojan i pouzdan partner. Očekuje se jasnija i snažnija poruka sa skorašnjeg samita NATO-a u Rigi za priključenje Savezu, istaknuto je tijekom službenih razgovora

Strana 4

Napredna padobranska obuka u ZB Lučko

Obuku je polazilo 7 padobranaca iz BSD-a i 350 VoB. Svi su oni već suvereno vladali temeljnim padobranskim vještinama, a nakon uspješno svladane napredne padobranske obuke osposobljeni su za operativno djelovanje u svojim postrojbama. Skakalo se s visina od 1000 do 3000 metara, a svaki je padobranac skočio 50 skokova...

Strana 9

Brodom Andrija Mohorovičić u nadzor našeg teritorijalnog mora

Hrvatska ratna mornarica je tijekom 9. i 10. listopada za domaće novinare organizirala prvu plovidbu brodom Andrija Mohorovičić u Zaštićeno ekološko-ribolovno područje

Strana 12

Nove doktrine SAR operacija

Spašavanje izoliranih osoba s neprijateljskog teritorija uvijek je opasna zadaća. Od svog postanka helikopteri su njihov nezamjenjiv dio

Strana 20

Naslovnice snimio Mario GALIĆ

Ministar obrane Berislav Rončević u službenom posjetu SAD-u i Kanadi

Hrvatska vjerodostojan i pouzdan partner

Hrvatska želi postati članicom EU-a i NATO-a kako bi, između ostalog još aktivnije djelovala na promidžbi međunarodnog mira i sigurnosti te želi biti vjerodostojan i pouzdan partner. Očekuje se jasnija i snažnija poruka sa skorašnjeg samita NATO-a u Rigi za priključenje Savezu, istaknuto je tijekom službenih razgovora

Napisala i snimila Marijana PLEŠA ČADONIC

Hrvatsko izaslanstvo vodilo je bilateralne obrambene razgovore s predstavnicima Nacionalne garde Minnesota

radnju s partner državom Minnesotom i Nacionalnom gardom Minnesota, gdje su se i sljedećeg dana vodili bilateralni obrambeni razgovori.

Između ostalog razgovaralo se i o doprinosu hrvatskih snaga naporima međunarodne zajednice u Afganistanu, kao i borbi protiv proliferacije oružja za masovno uništenje gdje Hrvatska maksimalno pridonosi radu *Proliferation Security Initiative* te u području jugoistočne Europe želi

igrati prepoznatljivu ulogu.

Kako je Dugoročni plan razvoja OS RH 2006-2015. potvrđen od Vlade RH i Hrvatskog sabora, završava se razdoblje smanjivanja sustava te se ulazi u razdoblje intenzivnog opremanja i modernizacije. Stvaraju se pokretne, razmjestive i sposobne snage za sudjelovanje u međunarodnim operacijama. Hrvatska želi postati članicom EU-a i NATO-a kako bi, između ostalog, još aktivnije djelovala na promidžbi međunarodnog mira i sigurnosti te želi biti vjerodostojan i pouzdan partner.

Očekuje se jasnija i snažnija poruka sa skorašnjeg samita NATO-a u Rigi za priključenje Savezu. Kombinacijom pozitivnih signala od NATO-a i država članica, s jedne strane, te sustavnog rada hrvatske Vlade s druge strane, dobit će se potrebna potpora javnosti - istaknuto je u razgovorima.

Ministar Rončević ujedno je položio vijenac u Washingtonu na Spomenik neznanom junaku na Nacionalnom groblju Arlington te u Mont Vernonu na grob Georga Washingtona. U Kanadi se ministar Rončević

susreo sa svojim kanadskim kolegom Gordonom O' Connorom te razgovarao o vojnoj suradnji dviju zemalja, obrambenim reformama u Hrvatskoj, sudjelovanju hrvatskih vojnika u misiji NATO-a u Afganistanu, kao i o skorašnjem samitu NATO-a u Rigi i jasnoj podršci Kanade za ulazak Hrvatske u NATO. Bilo je riječi i o početku provedbe sporazuma o educa-

izaslanstvo MORH-a predvođeno ministrom obrane Berislavom Rončevićem boravilo je u službenom posjetu SAD-u i Kanadi. Tijekom boravka u SAD-u ministar Rončević se susreo u Pentagonu sa svojim kolegom ministrom obrane Donaldom Rumsfeldom, a razgovaralo se o bilateralnoj obrambenoj suradnji, što uključuje aktivnosti od školovanja, obuke, opremanja, obavještajne suradnje pa do zajedničkih vježbi i sudjelovanja u operacijama. Posebno treba istaknuti desetogodišnju su-

Tijekom boravka u SAD-u ministar Rončević se susreo u Pentagonu sa svojim kolegom ministrom obrane Donaldom Rumsfeldom

U Kanadi se ministar Rončević susreo sa svojim kanadskim kolegom Gordonom O' Connorom te razgovarao o vojnoj suradnji dviju zemalja

ciji hrvatskih časnika na kanadskim vojnim učilištima, pri čemu je s hrvatske strane upozoreno na problem kanadskog viznog režima i potrebu da se za polaznike programa nađe model koji će pojednostaviti njihov dolazak. Ministar Rončević sastao se i s načelnikom Glavnog stožera kanadske vojske generalom Rickom Hillierom, zapovjednikom ISAF-a 2003/04., s kojim je također razgovarao o reformama OS RH. Posjet je ministar Rončević iskoristio i za susret s hrvatskim iseljenicima u Torontu, Mississaugi, Ottawi i Montrealu. Također se susreo i s hrvatskim poslovnim ljudima u Kanadi, članovima Grupe 100, koja okuplja uspješne hrvatske poslovne ljude i poduzetnike iz obje Amerike, a koji žele ulagati u Hrvatsku i poslovati s hrvatskim tvrtkama. ■

Otvoren spomen-park sa spomenikom "Glas hrvatske žrtve - Zid boli"

Simbol nade, zahvalnosti i nacionalnog zajedništva

Ovakva nas mjesta moraju zbližavati, a ne razdvajati. Na ovome mjestu su svi životi jednako važni i svi gubici jednako bolni - zajednička je poruka s otkrivanja spomenika svim žrtvama Domovinskog rata

Napisala i snimila Marija ALVIR

Spomen-park sa spomenikom "Glas hrvatske žrtve - Zid boli", na kojem su uklesana imena 13500 hrvatskih žrtava iz Domovinskog rata, otvoren je 14. listopada na zagrebačkome groblju Mirogoj. Otvorenju su nazočili najviši državni dužnosnici te brojni članovi obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja i civila, a prigodnim govorima okupljenima su se obratili predsjednik Republike Stjepan Mesić i premijer Ivo Sanader te gradonačelnik Zagreba Milan Bandić i predsjednik Saveza udruga zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ivan Pšenica. Svi su se složili kako je takav spomenik trebao Hrvatskoj, budući da je jedini koji je podignut u spomen na sve žrtve Domovinskog rata - branitelje i civile.

Predsjednik Mesić prisjetio se izgradnje Zida boli pred nekadašnjim sjedištem Unprofora u zagrebačkoj Selskoj ulici, podsjetivši da su u njega bile ugrađene nade svih nas da će se netko od branitelja vratiti, a premijer Sanader istaknuo je da takvi spomenici neće i ne smiju biti točke razdo-

ra i podjela, nego točke solidarnosti i ujedinjenja, ukazavši na važnost nacionalnog zajedništva u takvim i sličnim projektima. "Ovaj spomenik naš je mali znak zahvalnosti braniteljima i žrtvama Domo-

■ Uz brojne članove obitelji žrtava i predstavnike stradalničkih udruga, otvorenju spomen-parka nazočili su najviši državni dužnosnici među kojima je bio i ministar obrane Berislav Rončević

pritom da je spomenik postavljen na središnje groblje hrvatske prijestolnice kako bi trajno

vinskog rata i zamišljen je kao središnje mjesto odavanja počasti poginulima u Domovinskom ratu, poručio je zagrebački gradonačelnik Bandić, najavljujući nove projekte poput muzeja Domovinskog rata i spomenika hrvatskoj neovisnosti. U ime stradalničkih udruga koje su inicirale izgradnju spomen-parka Ivan Pšenica je zahvalio svima koji su pomogli u realizaciji, napominjući

■ Na spomenik "Glas hrvatske žrtve - Zid boli" uklesana su imena 13500 hrvatskih žrtava iz Domovinskog rata

svjedočio o žrtvi te da ne smije biti politizacije glede pitanja ratnih stradalnika. Ovakva mjesta nas moraju zbližavati, a ne razdvajati - poručio je, dodajući da je to jedino mjesto gdje je svako ime veličina za sebe i gdje nema nepravde jer na ovome mjestu su svi životi jednako važni i svi gubici jednako bolni.

Spomen-park sa spomenikom "Glas hrvatske žrtve - Zid boli", rad kipara Dušana Džamonje, otvorila su djeca trojice poginulih i nestalih hrvatskih branitelja i civila simboličnim polaganjem bijelih ruža na spomenik, blagoslovio ga je mirogojski kapelan msgr. Stanislav Vitković, a potom su izaslanstva položila vijence i zapalila svijeće u spomen na sve žrtve iz Domovinskog rata. ■

"Pleso 2006"

U organizaciji Službe za nadzor naoružanja, 91. ZB "Zagreb" i 3. gombr od 16. do 20. listopada održana je aktivnost pod nazivom "Pleso 2006."

Riječ je o posjeti predstavnika 24 zemlje članice OEES-a, potpisnice Bečkog dokumenta, i to časnika i dočasnika verifikacijskih središta tih država te tri međunarodne institucije (ukupno 41 sudionik) 91. zrakoplovnoj bazi "Zagreb" i 3. gombr. Posjet je organiziran u skladu s obvezama koje je Republika Hrvatska preuzela potpisom Bečkog dokumenta 1999. godine, na temelju kojeg se takva događanja u zemljama potpisnicama moraju održati jednom u petogodišnjem razdoblju. Osnovna pretpostavka je da država domaćin u svojim oružanim snagama ima operativne zrakoplovne baze s borbenim zrakoplovima, kao i operativne postrojbe.

Sam program je počeo 16. listopada u hotelu "Aristos" u Buzinu, gdje su strani gosti brifirani o

programu cijele aktivnosti, a pozdravili su ih pomoćnik ministra obrane Igor Pokaz te nacionalni koordinator za NATO Pjer Šimunović.

Sljedeći dan sudionici su posjetili 91. zrakoplovnu bazu gdje su imali prigodu promatrati svakodnevne aktivnosti djelatnika ZB-a, njihovu obuku te razgovarati s pilotima, časnici, dočasnici i vojnicima. Trećeg dana posjeta organiziran je odlazak predstavnika zemalja OEES-a u Vukovar, te u Osijek u

SRINIO T. BRANDT

Zapovjedništvo 3. korpusa HKoV-a, kao i u 3. gombr. Promatrači su pritom obišli bojne koje su sastavnice brigade, i to topničko-raketnu u Vinkovcima i oklopnu u Đakovu, kao i vojni poligon "Gašinci", gdje su vidjeli sredstva i ljudstvo mehanizirane bojne, inače smještene u vojarni Našice. Na poligonu su promatrači imali mogućnost promotriti elemente iz redovite obuke djelatnika brigade.

D.V.

Seminar o vojnom obrazovanju

U RACVIAC-u je 10. i 11. listopada održan seminar o programima izobrazbe vojnih škola u Jugoistočnoj Europi.

Na seminaru, organiziranom prvi put, sudjelovali su predstavnici iz 18 država. Uz osoblje ministarstva obrane i vojnih obrazovnih institucija s područja Jugoistočne Europe sudjelovali su i polaznici iz drugih europskih država. Seminar je bio svojevrstni forum na kojem su sudionici mogli izmijeniti svoja iskustva na razvoju vojnog obrazovnog sustava kandidata za časnike.

Tijekom seminara su obrađene teme kao što su: utjecaj promjena sigurnosnog okruženja na standarde i zahtjeve vojne izobrazbe; prioriteta i očekivanja od vojne izobrazbe; doprinos novouspostavljenih institucija vojnoj izobrazbi;

alati regionalnog pristupa u vojnom obrazovnom sustavu; suradnja između vojnih institucija u regiji.

Seminar je uvodnim predavanjem otvorio Antonios Nomičos iz NATO škole u Oberammergau koji je sudionike upoznao s obrazovnim institucijama i programima NATO-a. O Europskoj školi za obranu i sigurnost predavanje je održao dr. Jochen Rehrl, politički savjetnik austrijskog vojnog predstavništva. Slijedilo je kratko upoznavanje s vojnim obrazovnim sustavima država regije.

Tijekom seminara je ostvareno mnogo kontakata i razmijenjena su iskustva ali i ideja kako postaviti temelje za bolju suradnju između država, osobito u svjetlu novih izazova koji se postavljaju pred izobrazbu.

Seminar je završio zaključcima koje su sudionici zajednički kompilirali u listu preporuka za jačanje regionalne suradnje na području vojne izobrazbe. Neke od važnijih preporuka: stvaranje bilateralnih i multilateralnih ugovora država u regiji o razmjeni kadeta; zadovoljavanje kriterija Bolonjskog procesa za sve vojne obrazovne sustave u regiji; harmonizacija programa vojne izobrazbe u državama regije; uspostava regionalnih središta za izobrazbu ili drugih oblika inicijativa za suradnju u području vojne izobrazbe; uspostava stalnog dijaloga i konzultacija viših vojnih i civilnih dužnosnika zaduženih za vojnu izobrazbu kao oblika razvoja regionalne suradnje.

OJI

FOTO: RACVIAC

Izaslanstvo MORH-a i Hrvatskog sabora u SAD-u

Veliko priznanje RH u provedbi obrambenih reformi

Predstavnici MO SAD-a naznačili su kako namjeravaju pomoći RH na njezinom putu k NATO-u i to ne samo kroz jasni izričaj u zaključcima predstojećeg sastanka NATO-a u Rigi nego i dodatnim programima međunarodne obrambene suradnje

— Priredila Leida PARLOV —

Izaslanstvo MORH-a u čijem su sastavu bili pomoćnici ministra obrane Željko Goršić i Josip Budimir te zapovjednik HRZ-a general bojnik Viktor Koprivnjak boravilo je zajedno s visokim izaslanstvom Hrvatskog sabora u višednevnom stručnom posjetu SAD-u. Tijekom posjeta održane su stručne prezentacije i sastanci s visokim dužnosnicima u američkom Kongresu i ministarstvu obrane, a izaslanstva su posjetila i saveznu državu Minnesotu gdje su se sastali s visokim časnicima iz Zapovjedništva Nacionalne garde te s parlamentarnim dužnosnicima te savezne države.

U razgovorima s američkim kolegama predstavnici MORH-a i Hrvatskog sabora su istaknuli kako je Hrvatska iz primateljice sigurnosti vrlo brzo prerasla u djelotvornog davatelja sigurnosti kako na svjetskoj razini, tako i u regionalnim okvirima (SEDM, Američko-jadranska povelja, PSI...) te su ukazali i na djelovanje RH na planu sigurnosti granica i sprječavanju proliferacije opasnih tvari, osoba i narkotika. Uz to istaknuli su i kako je na razini Hrvatskog sabora 95 posto parlamentarnih stranaka iskazalo jedinstvenu potporu hrvatskom članstvu u NATO-u kao i to da će nedavno usvojena Komunikacij-

ska strategija o NATO-u pružiti ispravan pristup u jačanju potpore hrvatskog javnog mnijenja članstvu u NATO-u.

Naša su izaslanstva istaknula i kako očekuju potporu SAD-a hrvatskom članstvu u NATO te su naznačili i velika hrvatska očekivanja glede jasnog izričaja u zaključcima Sastanka na vrhu u Rigi vezano uz buduće proširenje i pozivanje novih članica u Savez. Američka strana iskazala je veliko priznanje RH u provedbi obrambenih reformi i DPR-a kao i jačanju ukupnih sposobnosti OSRH-a za sudjelovanje u NATO vođenim operacijama te je posebno istaknut doprinos RH u jačanju mira i sigurnosti kako na svjetskoj razini, tako i na području jugoistočne Europe, i posebno u jačanju sustava sigurnosti granica te međusobnog povjerenja i suradnje. Predstavnici MO SAD-a naznačili su kako namjeravaju pomoći RH na njezinom putu k NATO-u i to ne samo jasnim izričajem u zaključcima predstojećeg sastanka NATO-a u Rigi nego i dodatnim programima međunarodne obrambene suradnje. Ali, američka strana je upozorila i na potrebu podizanja razine potpore naše javnosti NATO članstvu RH, te na uspostavu učinkovitijeg procesa donošenja odluka za upućivanje/sudjelovanje pripadnika OS RH u međunarodnim operacijama potpore miru i sigurnosti na svjetskoj razini. Uz to ukazali su i na zahtjevnost i težinu obrambenog planiranja radi kolektivnog odgovora na ugroze iskazane prema bilo kojoj članici Saveza te na jačanje ekspedicijskih sposobnosti i mogućnosti OS RH-a za sudjelovanje u budućim NATO vođenim operacijama.

Tijekom posjeta Zapovjedništvu Nacionalne garde Minnesote te-

Članovi hrvatskog izaslanstva

žište je bilo na upoznavanju s pripremom, obukom, uvježbavanjem, upućivanjem, zapovijedanjem i vođenjem, te povratkom i procesom reintegracije vojnika sudionika međunarodnih operacija u Iraku i Afganistanu, a razmijenjena su i iskustva vezana uz programe koji su oblikovani radi smanjenja razine stresa i otklanjanje njegovih negativnih posljedica na vojnike. U razgovoru sa članovima tajništva senatskog Odbora za pitanje veterana naglasak bio je na PTSP-u (posttraumatski sindrom). Inače, u američkim programima brige o ratnim veteranima velika se pozornost pridaje ne samo vojnicima nego i njihovim obiteljima.

Razmijenjena su iskustva u liječenju oboljelih od PTSP-a, a naši su predstavnici napomenuli da RH u suradnji s međunarodnim ekspertima istražuje alternativne metode liječenja tog sindroma te iskazali zainteresiranost i za suradnju sa SAD-om na tom području. Tijekom susreta s parlamentarnim zastupnicima Minnesote pozdravljena je izvanredna suradnja između RH i NGM te je istaknuta i važnost te suradnje u povećanju stručnosti hrvatskih vojnih snaga koje su sada angažirane u sklopu NATO-ove misije ISAF u Afganistanu. ■

Razgovor sa senatorom Georgom Voinovichem

Prisegnuo 4. naraštaj kadeta

Kadeti i kadetkinje 4. naraštaja kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski" svečano su na vjernost domovini prisegnuli 14. listopada u Kninu.

Svečana prisega je sada slobodno možemo reći već tradicionalno održana na kninskoj tvrđavi, a mladim budućim časnicima hrvatske vojske na njihovoj odluci da se profesionalno posvete vojnom pozivu uz roditelje, rodbinu i prijatelje čestitali su i izaslanik ministra obrane Željko Goršić, izaslanik načelnika GSOSRH-a general pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov i zapovjednik Kadetske škole pukovnik Željko Đurčević.

"Prisegnuli ste na vjernost domovini i budite na to ponosni", rekao je izaslanik ministra Željko Goršić te dodao da je za mjesto prisega izabrana kninska tvrđava jer ona simbolizira i patnju ali i pobjedu hrvatskog naroda. Uz to što je ukazao na prednosti sustava integriranog civilno-vojnog školovanja, Goršić je istaknuo i da su mladi vojnici, časnici i časnici bitna snaga našeg obrambenog sustava. "Upravo ste vi dio nove strukture hrvatske vojske u procesu pomlađivanja a time i nove faze u razvoju oružanih snaga", zaključio je Goršić. Značaj izobrazbe i sustavnog školovanja časnika koji će moći pratiti svjetske vojne standarde istaknuo je i izaslanik načelnika GSOSRH-a general Mareković. "Visoko obrazovanje preduvjet je za stjecanje časničkog čina pa je tako uz civilnu izobrazbu pružena mogućnost i sustavne vojne obuke na kojima vi kadeti stječete potrebna znanja i vještine za časnički poziv. Na ovakav način stvaraju se hrvatski časnici koji će moći pratiti najvi-

snimila Leida PARLOV

še vojne standarde i dati svoj doprinos u stvaranju moderne hrvatske vojske", zaključio je general Mareković.

"Siguran sam da je ovo jedan od najboljih načina dobivanja novog osoblja za potrebe OS-a RH", rekao je zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov te je pozvao sve koji sudjeluju u realizaciji projekta Kadet da i dalje budu odgovorni i ustrajni u tom poslu. Kadetima je puno uspjeha u školovanju, kako civilnom tako i vojnom poželio i zapovjednik Kadetske škole pukovnik Željko Đurčević. "Pristupanje hrvatskoj vojsci je velika čast, ali i obveza", rekao je pukovnik Đurčević te je podsjetivši da su prethodna tri naraštaja kadeta postala prepoznatljiva u hrvatskoj vojsci, kao i da su i na civilnim fakultetima jedni od najboljih studenata kazao da to isto očekuje i od ovog 4. naraštaja. Na kninskoj su tvrđavi bili i pripadnici Zrinske garde i legendarne 4. gbr, a održan je i prigodni program u kojem su između ostalih nastupili i orkestar HRM-a i klapa HRM-a Sveti Juraj. Svečanost je završila efektivnim letačkim programom HRZ-a.

L. PARLOV

U Zapovjedništvu HKoV-a održan NATO seminar

Međunarodni seminar pod nazivom Operativno planiranje - stožerne procedure održan je 10. i 11. listopada u Zapovjedništvu Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu, a proveo ga je Mobilni tim za obuku NATO-ovog Zapovjedništva iz Madrida.

Tijekom dvodnevnog seminara razgovaralo se o konceptu obuke i procesu operativnog planiranja, o formatu

standardnih opisa međunarodnih namještenja i vojnom tijelu NATO-a, načelima i postupcima određivanja nacionalnog izdvajanja za pozicije u mirnodopskoj zapovjednoj strukturi NATO-a te o NATO-ovim snagama za odgovor i međunarodnim združenim organiziranim snagama. Na kraju su se sudionicima seminara obratili čelnici objiju strana, izazivši pritom obos-

trano zadovoljstvo njegovom organizacijom i provedbom. "Naš je cilj bio ponuditi perspektive, iskustva i predavanja u pogledu naše tranzicije u Zapovjedništvo savezničke kopnene komponente", istaknuo je tom prigodom američki brigadir Gary Allen Lee, dodavši: Naš koncept možda nije primjenjiv vašem pristupu, no naši razgovori uvelike omogućuju da prilagodite svoje strategije ili pak potvrdite vaš trenutačni pristup". Izrazio je ujedno nadu da će taj seminar olakšati našu integra-

ciju u NATO strukturu te optimalizirati naše uloge na tom putu, poručivši da su i ubuduće spremni na suradnju i jačanje međusobnih odnosa. Sedmeročlanom NATO-ovom stručnom timu u ime domaćina zahvalio je načelnik Stožera HKoV-a brigadni general Slaven Zdilar, istaknuvši njihov profesionalan pristup i kvalitetu prikazanog sadržaja. Izrazio je uvjerenje da je cilj seminara u potpunosti ispunjen te da će koristiti u budućem radu Zapovjedništva HKoV-a. "Svjesni smo da je proces transformacije trajan i nikada do kraja završen", dodao je, zaključivši da se vojni sustav neprestano nadopunjuje novim spoznajama i iskustvima te da su u tom smislu lekcije naučene na provedenom seminaru i te kako dobrodošle: "Njihovo kvalitetno implementiranje omogućit će nam brži pristup NATO-u". Seminar je završio uručivanjem certifikata i razmjenom prigodnih darova.

M. ALVIR

snimio T. BRANDY

Napredna padobranska obuka u ZB Lučko

Unatoč zahtjevnosti obuke visok postotak prolaznosti

Obuku je polazilo 7 padobranaca iz BSD-a i 350 VoB. Svi su oni već suvereno vladali temeljnim padobranskim vještinama, a nakon uspješno svladane napredne padobranske obuke osposobljeni su za operativno djelovanje u svojim postrojbama. Skakalo se s visina od 1000 do 3000 metara, a svaki je padobranac skočio 50 skokova...

—Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN—

UZB-u Lučko rujna i prva polovina listopada protekli su u znaku padobranaca i padobranskih aktivnosti. Naime, tamo se, a u organizaciji HRZ-a, provodio drugi ujedno i posljednji ciklus napredne padobranske obuke u ovoj godini. Obuka je trajala od 4. rujna do 13. listopada i sastojala se od teorijskog i praktičnog dijela.

Provjera opreme prije polijetanja

U prvom tjednu napredne padobranske obuke koja od polaznika zahtijeva osobiti angažman i svladavanje veoma zahtjevnih vještina provodila se obuka na zemlji, a potom su (nama promatračima), uslijedili oni mnogo zanimljiviji i atraktivniji "skakački" tjedni tijekom kojih su padobranici uvježbavali samostalno skakanje padobranom tipa krilo, odnosno slobodni pad i tehnike upravljanja tijelom u slobodnom padu, prizemljenje i precizno skakanje na cilj.

Obuku je polazilo 7 padobranaca iz BSD-a i 350. VoB. Svi su oni već

suvereno vladali temeljnim padobranskim vještinama, a nakon uspješno svladane napredne padobranske obuke osposobljeni su za operativno djelovanje u svojim postrojbama.

Skakalo se s visina od 1000 do 3000 metara, a svaki je padobranac skočio 50 skokova što je rekao nam je voditelj obuke narednik Zlatko Vicencinović, dosta da polaznici svladaju napredne padobranske vještine.

Da je riječ o doista zahtjevnoj obuci najbolje govori podatak kako je kod nas prolaznost na naprednoj padobranskoj obuci oko 80 posto. Prema riječima desetnika Maria Primorca, jednog od sedam instruktora koliko ih je bilo angažirano za provođenje obuke, to je zadovoljavajući postotak prolaznosti jer je tip napredne padobranske obuke koji se kod nas provodi zahtjevniji nego u većini vojski drugih zemalja. Inače, desetnik Primorac je napomenuo da kad je primjerice o BSD-u riječ čiji je i sam pripadnik,

naprednu padobransku obuku uspješno prošlo 65 posto pripadnika padobranske satnije što je, ističe on, zapravo mnogo ako se uzme u obzir činjenica da se nakon nekoliko godina pauze tek od prošle godine napredna padobranska obuka ponovno počela organizirati i provoditi.

Obukom su bili zadovoljni i sami polaznici. Iako su temeljnu obuku završili prije nekoliko godina, u međuvremenu su imali dosta trenažnih skokova tako da im nije bilo teško pratiti obuku. Naravno, svi očekuju još skokova i daljnje usavršavanje u padobranstvu. A, padobrancima je za daljnje usavršavanje jedan od preduvjeta redovita trenaža. Upravo zato je ovaj ciklus napredne padobranske obuke iskorišten i za trenažu padobranaca iz BSD-a, 350. VoB, HRZ-a koji već imaju završenu naprednu padobransku obuku. Inače, na zadovoljstvo svih naših padobranaca već je, kako su nam rekli naši sugovornici, napravljen i plan napredne padobranske obuke za sljedeću godinu.

Ali, ovo je bila samo jedna od padobranskih aktivnosti koje su se provodile u ZB-u Lučko tijekom rujna i u prvoj polovini listopada.

Naime, paralelno s provođenjem napredne padobranske obuke za naše padobrance provodila se i temeljna padobranska obuka za 5 padobranaca pripadnika OS-a Republike Makedonije.

Uz to u Lučkom su od 9. do 13. listopada boravili i padobranici specijalne postrojbe slovačkih oružanih snaga, a domaćin slovačkim instruktorima padobranstva bila je Bojna za specijalna djelovanja. Prema riječima desetnika Primorca bila je to još jedna u nizu međunarodna aktivnost BSD-a koja je bila dobra prigoda našim padobrancima za razmjenu iskustava s njihovim slovačkim kolegama. ■

Precizno prizemljenje

Divlja mačka u pustinji

Zamislite da se vozite satima a ne vidite ništa živo veće od ptice i onda, izvan svakog očekivanja, zaustavite se radi osvježanja pokraj orijentira i naidete na skrovište divlje mačke...

— Iz Zapadne Sahare Darko JURIC —

Prije odlaska ophodnje na svaku novu destinaciju ne samo da moraš provjeriti svoje vozilo već i svoju osobnu opremu u naprtnjači i uvjeriti se imaš li fotoaparat sa sobom. Neke scene jednostavno vidiš samo jednom u životu i imat ćeš mnogo problema da ih se dugo sjećaš ako ih nisi fotografirao. To je zato jer kao vojni promatrač ovdje svakodnevno doživljam nove i nove, sjećanja vrijedne scene.

Orijentir u pustinji

Putovi kroz saharski pijesak

Duga ophodnja do usamljenog promatračkog položaja jedne od ovdašnjih vojski u sukobu zahtijeva brže kretanje vozila nego inače, no ipak ispod maksimalnih 80 km/h jer preko toga stižu neželjena upozorenja. Kad prolazite tom brzinom kroz neke dijelove pustinje, onda zapažate samo krupne kadrove a detalji su često izvan vašeg dosega zapažanja. Odnosno, trebao bi se zaustaviti svaki put kad želiš povećati neki detalj a to redovito smeta nekome od starijih kolega koji bi što prije odradio zadaću i vratio se u postaju, vjerujući kako su sve vidjeli prije jer im je to tko zna koja ophodnja na tom području. Ipak, da sve nije tako, mogli su se uvjeriti i najiskusniji naši promatrači, i to baš tamo gdje se nitko ne nada nešto vidjeti i ondje gdje život znači veliki izazov za svako živo biće. Bilo je to u blizini sasušenog traga prastarog slanog jezera. Taj dio Saharske pustinje je posebna priča i kad je riječ o prometnicama. U tvrdim,

podlogama obično su jedan do dva paralelna puta koje je lako slijediti. Na mekanom podlozi, obično ostacima starih vodenih površina, ocrtava se puno više različitih tragova i često odstupaju od prethodno načinjenih tragova kako se vozila ne bi zarobila u mekom pijesku. Naime, imate nekoliko paralelnih tragova koje slijedite, naravno uz potporu GPS-a, a onda iznenada, nailazite na nekakva račvanja i odvajanja bez vidljivih razloga pa takva mjesta nastojimo obilježiti starim gumama, na koje upisujemo smjerokaze i naše orijentire.

Sklonište u gumi

Nailazak na takav znak, posebno ako je prije toga GPS „poludio“ i niste odmah uhvatili pravi put, rasterećuje vas i raduje, ma kakve vi priručne zemljovide imali sa sobom ili drugu orijentacijsku potporu. Inače zemljovidi za ovo područje nikad nisu službeno niti urađeni a mi se koristimo onima koje smo sami napravili ucrtavajući bezbroj dosegnutih točaka. Naišavši na takav jedan orijentir, zaustavili smo naša vozila, javili bazi našu poziciju i odlučili se osvježiti nakon iscrpljujuće vožnje. Anton, ruski časnik, kolega iz današnjeg tima bio je više nego iznenađen i pozivao je cijelu ophodnju da to iznenađenje podijeli sa svima. Pokazivao je na naš orijentir "WP 40", staru gumu, poluukopanu u pijesak bivšeg jezera, koja je izgleda nedavno postala više od orijentira usred ničega, kako obično nazivamo neke naše nadzorne točke. Ta guma bila je privremeni dom, lovačko skrovište, zaštita od sunca ili tko zna što za jednu pustinjsku divlju mačku. Zamislite da se vozite satima a ne vidite ništa živo veće od ptice i onda, izvan svakog očekivanja, zaustavite se radi osvježanja pokraj orijentira i naidete na skrovište divlje mačke. Sasvim sigurno se tu sklonila od sunca i od neprijatelja, vjerojatno čekajući pogodan trenutak za nastavak putovanja, možda neki lov u večernjim satima kad temperatura bude pogodnija i kad izađu iz svojih dnevnih skrovišta manje životinje kojima se ona hrani. Anton joj je pokušao prijateljski pričati i olakšati taj posao dobacujući joj nešto naše hrane, ali je to divlja mačka čudno shvatila kao napad i ta rijetka, lijepa divlja zvijer je nevjerovatnom brzinom pobjegla u dubinu pustinje, tamo u smjeru ničega, sigurno više iznenađena i zatečena nego što smo i mi sami bili. ■

Hrvatsko izaslanstvo s našim promatračima u misiji

Tročlano izaslanstvo OSRH u sastavu general bojnik Mirko Šundov, brigadir Vlado Čondić i stožerna narednica Davora Lerotić posjetilo nas je od 25. do 29. rujna u mirovnoj misiji UNMEE u Etiopiji

Iz Etiopije Željko PAPAŽOVIĆ

Hrvatsko izaslanstvo u posjetu našoj misiji dočekao je satnik Davor Šeremet u zračnoj luci "Bole" Addis Abeba. Sljedećeg dana satnik Šeremet je goste upoznao sa svojim zadaćama personalnog časnika u HQ Addis Abeba, a ostatak dana su proveli u razgledavanju grada i upoznavanju s kulturom Etiopije. Iduće jutro izaslanstvo je iz zračne luke Bole poletjelo u pravcu sjevera gdje su posljednja dva desetljeća glavne nesuglasice između država Eritreje i Etiopije i zbog čega je i utemeljena mirovna misija UNMEE.

Doček izaslanstva i problemi s prijevozom

Zbog problema u zračnom prijevozu Ethiopia Airlinesa pukovnik Stjepan König, nacionalni senior hrvatskih vojnih promatrača u UNMEE-a odlučio je da se sastanemo s hrvatskim izaslanstvom u Mekeleu što je bila izvrsna odluka jer smo sva trojica Hrvata u Sektoru West i mogli smo zajedno otići u Mekele koje je 6 sati vožnje od Inda Silasa, a 9 sati od Badmea. Pukovnik König je na TS-u Badme, pukovnik Ivan Kovaček je na TS-u Shiraro i ja sam na Inda Silasu.

Satnik Davor Šeremet je u Addis Abebi ispratio naše izaslanstvo na let za Mekele koji je bio jedini dostupan u tom vremenu prema sjeveru Etiopije. Brigadir Čondić, koji je bio sudionik ove mirovne misije upoznao je generala Šundova i stožernu narednicu Lerotić s povijesnim činjenicama. U povratku za Mekele izaslanstvu je na TS-u Adi Abun indijski časnik predstavio mirovnu misiju UNMEE, zadaće TS-a Adi Abun i situaciju u okruženju. Nakon više od 9 sati vožnje po planinama i cestama bez asfalta, hrvatsko izaslanstvo se vratilo u Mekele. Bez očekivanog umora, odlučismo se za večeru izvan hotela u poznatom tradicionalnom restoranu. Istoga dana u Etiopiji se obilježavao blagdan Božića prema etiopskom kalendaru, tako da smo uz vrlo ukusnu hranu doživjeli i bogati umjetnički program prožet narodnim plesovima i običajima.

Prijenosno računalo za osnovnu školu i hrvatski dresovi

Sljedećeg dana u uredu UN-a danski bojnik Andersen održao je s hrvatskim izaslanstvom radni sastanak te ih upoznao sa zadaćama ureda UNMEE u Mekeleu i situacijom u misiji. General Šundov je u ime Republike Hrvatske svim pripadnicima ureda i hrvatskim časnicima u UNMEE-u uručio prigodne poklone s hrvatskim obilježjima. Brigadir Čondić uručio mi je prijenosno računalo koje ću u ime RH donirati

osnovnoj školi u Inda Silaseu, a pukovniku Königu dječje kompletne sportske opreme i nogometnu loptu za osnovnu školu u Badmeu, nabavljene zahvaljujući donacijama hrvatskih građana. Također smo dobili i prekrasne dresove HNS-a za odbojkaške ekipe, jer je odbojka glavni sport vojnih promatrača u UNMEE-u.

Brigadir Čondić, koji je tijekom prošle godine radio jedno vrijeme u istom uredu, pokazao se i kao izvrstan domaćin. Odveo nas je u jedno sirotište Majke Tereze koje je od prije poznao i pomagao. U sirotištu su nas s oduševljenjem primile četiri časne sestre (tri iz Indije i jedna iz Kenije) te nas upoznale s cijelim projektom i svim dijelovima sirotišta. Te četiri sestre skrbe o više od 300 osoba od kojih su većina djeca bez roditelja. Hrvatsko izaslanstvo uručilo je sestrama novčanu pomoć, torbu s prijeko potrebnim lijekovima do kojih se ovdje ne može doći te dječju odjeću, također prikupljenih donacija hrvatskih građana. Proveli smo u sirotištu više od dva sata u ugodnom društvu te smo uz dobivene slike i medaljone Majke Tereze, zaštitnice sirotišta, otišli na zajednički ručak sa časnicima UN-ovog ureda u Mekeleu. U Addis Abebi hrvatsko izaslanstvo je imalo zajedničku večeru s Hrvatima koji rade u civilnom dijelu UN-a, a drugog jutra u HQ UNMEE Addis Abeba, satnik Davor Šeremet je organizirao radni sastanak našeg izaslanstva s brigadrom Raimo Petasnorom, CMLO (Chief of Military Observers). Brigadir Petasnor je upoznao goste sa stanjem u misiji, razmještajem UN-a u misiji i ciljevima misije. Istoga dana u večernjim satima hrvatsko izaslanstvo je napustilo Etiopiju s vjerujem, vrlo upečatljivim i lijepim dojmovima. ■

Brodom Andrija Mohorovičić u nadzor našeg teritorijalnog mora

Novinari na ZERP-u

Hrvatska ratna mornarica je tijekom 9. i 10. listopada za domaće novinare organizirala prvu plovidbu brodom Andrija Mohorovičić u Zaštićeno ekološko-ribolovno područje

—Napisao i snimio Mario GALIĆ—

Nastojeći javnosti što bolje prikazati sve svoje zadatke u nadzoru i zaštiti mora Hrvatska ratna mornarica je tijekom 9. i 10. listopada za domaće novinare organizirala prvu plovidbu (od nekoliko planiranih) brodom Andrija Mohorovičić (BŠ 72). Ovaj tip zadataka nadzora našeg teritorijalnog mora među pripadnicima Hrvatske ratne mornarice popularno se naziva ZERP, što je kratica za Zaštićeno ekološko-ribolovno područje. Iako su na toj prvoj vožnji bili tek novinari Hrvatske televizije i Hrvatskog vojnika HRM planira u skoroj budućnosti organizirati još nekoliko sličnih plovidbi na koje će pozvati novinare drugih hrvatskih medija.

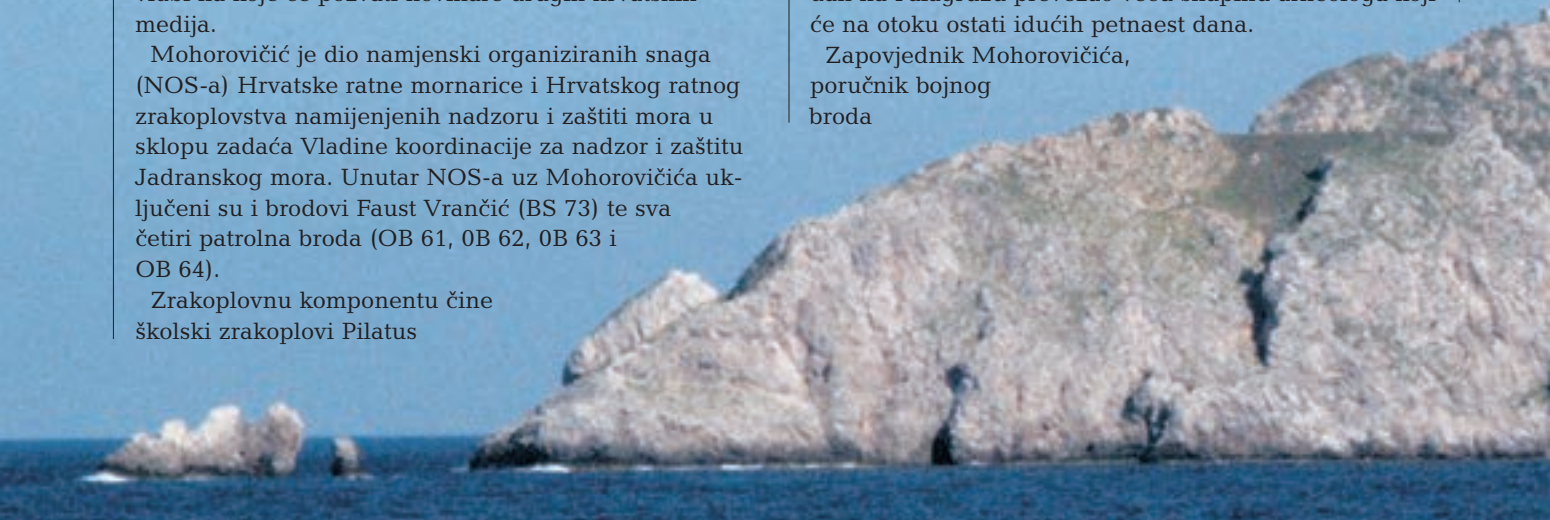
Mohorovičić je dio namjenski organiziranih snaga (NOS-a) Hrvatske ratne mornarice i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva namijenjenih nadzoru i zaštiti mora u sklopu zadataka Vladine koordinacije za nadzor i zaštitu Jadranskog mora. Unutar NOS-a uz Mohorovičića uključeni su i brodovi Faust Vrančić (BS 73) te sva četiri patrolna broda (OB 61, OB 62, OB 63 i OB 64).

Zrakoplovnu komponentu čine školski zrakoplovi Pilatus

smješteni u Zadru a koji u NOS-u djeluju kao izvidnički avioni namijenjeni vizualnoj identifikaciji plovila. Važan dio su i postaje obalnog motrenja unutar sustava MORE na Mljetu, Visu, Lastovu i Dugom otoku. Tijekom plovidbe novinari su posjetili postaju obalnog motrenja na Lastovu opremljenu najsuvremenijim radarom za obalno motrenje Pelegrin, a koja je uz postaju na Visu, zadužena za nadzor južnog Jadrana.

Da zadaće ovih brodova nisu isključivo vezane uz hvatanje stranih ribarica u našim teritorijalnim morima dokaz je i ova plovidba tijekom koje je Mohorovičić prvi dan na Palagružu prevezao veću skupinu arheologa koji će na otoku ostati idućih petnaest dana.

Zapovjednik Mohorovičića,
poručnik bojnog
broda

Vlado Zoko, objasnio je da je to tek jedna od mnogobrojnih zadataka koje njegov brod obavlja. Uz kontrolu ribarica, trgovačkih i drugih brodova brodovi HRM-a često su uključeni i u operacije traganja i spašavanja unesrećenih pomoraca i turista. Prema riječima zapovjednika NOS-a, kapetana bojnog broda Tomislava Katića, tih šest brodova trenutno su uključeni u zadatke koje su po svom opsegu djelovanja najbliže zadacima koje će u skoroj budućnosti obavljati brodovi Obalne straže. ■

Hrvatski vojnici na međunarodnoj vojnoj vježbi "Cooperative Lancer 06"

S najboljim ocjenama u Moldaviji

Ovogodišnja vježba COLR glavna je godišnja NATO/PzM vježba na zemljištu otvorena za partnere čiji je cilj promidžba interoperabilnosti oružanih snaga zemalja NATO/PzM-a i Mediteranskog dijaloga. Hrvatski nacionalni kontingent uspješno je sudjelovao na vojnoj vježbi odradivši sve postavljene zadatke profesionalno i na visokoj razini

Napisao i snimio Ivica MATOŠEVIĆ

Hrvatski vojnici sudjelovali su od 16. do 30. rujna na međunarodnoj vojnoj vježbi "Cooperative Lancer 06" na vojnom poligonu u mjestu Bulboaca u Moldaviji. Osim predstavnika OSRH na vježbi su sudjelovali i pripadnici oružanih snaga Albanije, Armenije, Austrije, Azerbajdžana, Bjelorusije, Bugarske, Grčke, Gruzije, Kanade, Kazahstana, Litve, Mađarske, Makedonije, Moldavije, Poljske, Švicarske, Turske, Ukrajine, Velike Britanije i SAD-a.

Vježbu je predvodio hrvatski časnik, pukovnik Krešimir Lokas iz ZHKoV-a, obnašajući ujedno ključnu dužnost zapovjednika multinacionalne bojne. Uz njega je sudjelovao još sedamnaest pripadnika OS RH, vojnik Darko Pukla-

faze. Oni su prolazili pojedinačnu i funkcionalnu obuku upoznavajući zakone zemlje domaćina, međunarodno ratno pravo, postupke s medijima, obuku s radiouređajima kao i bojno gađanje i razmjena oružja itd. U obuci nisu izostajali ni ostali postupci od pretrage vozila i osoba, motrenja i izvješćivanja do postupanja s neeksplozivnim sredstvima. U vježbi je provedeno i natjecanje vodova u trijatlону s disciplinama: gađanje iz pušaka, precizno bacanje ručnih bombi u prostoriju 4x2 m te trčanje na 3200 m u ratnoj opremi. Prvi vod C satnije u sastavu Moldavija, Austrija, Hrvatska i Makedonija osvojio je prvo mjesto.

Hrvatski su predstavnici na vježbi pokazali i svoju uvježbanost u segmentima standardnih zadataka uspostave nadzorne točke, izviđanja, patroliranja, pretrage objekata, u reakcijama na civilne neredе, pratnje konvoja i sl. kao snage za brzo djelovanje.

Za pripomenuti je svakako da je zapovjedništvo MN bojne (TOS) svake večeri zaprimalo dopunske zapovijedi (FRAGO) od nadređene multinacionalne brigade te provodilo proces donošenja odluke i zadatke za podređene postrojbe. Svakog dana satnije bi dobivale drugu zonu odgovornosti s odgovarajućim pripadajućim zadacima koje su uspješno odradile. Sve radnje i postupke pratili su suci ocjenjivači (u ime OS RH ocjenjivač je bio vojnik Darko Puklavec), koji su prosuđivali izvedbu pojedinih ustrojbenih cjelina i njihovih zapovjednika. Službena zaključna ocjena zapovjedništva MN bojne je: uvježbano i spremno za pobjedu, a poluvod (section) Hrvatska-Austrija od većine sudaca ocjenjivača ocijenjen je kao najbolji u bojni. Najistaknutijim pojedincima po završetku vježbe uručene su pohvale zapovjednika NATO-ova Zapovjedništva kopnene komponente u Madridu, general pukovnika Cayetano Mira Valisa. Među pohvaljenima treba istaknuti trojicu časnika OSRH: pukovnika Krešimira Lokasa, vojnika Tončija Čuguru i vojnika Ivicu Bajamića. Vježba je završena 29. rujna prigodnom ceremonijom zatvaranja pri čemu su dodijeljeni certifikati svim sudionicima vježbe.

Ovogodišnja vježba COLR glavna je godišnja NATO/PzM vježba na zemljištu otvorena za partnere čiji je cilj promidžba interoperabilnosti oružanih snaga zemalja NATO/PzM-a i Mediteranskog dijaloga primjenom NATO standarda u izvođenju operacija potpore miru. Hrvatski nacionalni kontingent uspješno je sudjelovao na ovoj vojnoj vježbi. Sve postavljene zadatke odradene su profesionalno i na visokoj razini. ■

vec iz ZHKoV-e, trinaest viših i nižih časnika kao i dočasnika iz 4. gardijske brigade, iz 1. gardijske brigade i dva pripadnika 204. br PZO HKoV-a.

Cilj vojne vježbe "Cooperative Lancer 06" bilo je osiguranje provedbe rezolucije UN-a pri čemu su sudionici na vježbi sudjelovali u sprječavanju nasilja među bivšim zaraćenim stranama, uz neutralizaciju svakog pokušaja terorističkih djelovanja odmetnutih skupina koje se protivе mirovnom sporazumu te pružanju i raspodjeli humanitarne pomoći stanovništvu na području operacije.

Obuka ključnog osoblja odrađena je 17. i 18. rujna sa zapovjednikom multinacionalne bojne i satnije, s njihovim zamjenicima i prvim dočasniciima uz zapovjednike vodova i njihove dočasnike te zapovjednicima njihovih nacionalnih desetina pri čemu su sudionici vježbe upoznati sa scenarijem i operativnim zapovjedima te ostalim ciljevima i radnim zadacima koje su se tijekom vježbe odvijale u tri

Obilježen Dan Zapovjedno-stožerne škole

Zapovjedno-stožerna škola OSRH-a, koja nosi ime general bojnika Blage Zadre, obilježila je 16. listopada Dan škole i 15. godišnjicu pogibije tog legendarnog vukovarskog branitelja.

Tim je povodom u ZZIO-u "Petar Zrinski" u Zagrebu održana prigodna svečanost kojoj su nazočili visoki vojni dužnosnici. U ime načelnika Glavnog stožera čestitke svim djelatnicima i polaznicima Škole uputio je njegov zamjenik, general pukovnik Slavko Barić, a u ime zapovjednika Združenog zapovjedništva brigadir Zoran Brezovac. "Zapovjedno-stožerna škola ima svoj slijed i vidne rezultate, a u svim našim planovima o izobrazbi hrvatskih časnika zauzima jednu od ključnih uloga", poručio je general Barić, ukazavši pritom na nužnost osuvremenjivanja procesa izobrazbe te osiguranje materijalnih resursa i prostornih kapaciteta. Okupljene je pozdravio i zapovjednik ZŠŠ-a "Blago Zadro" brigadir Zdravko Andabak, podsjetivši na dosadašnja postignuća i na predstojeće zadaće, a posebno je istaknuo nužnost poboljšanja uvjeta života i rada polaznika i nastavnika Škole. Kao najvažnije izazove naveo je preustroj obrazovnog sustava OSRH-a i povećanje

nje razine zajedničkog djelovanja s oružanim snagama NATO zemalja te usklađivanje vojnog obrazovnog sustava sa civilnim.

Uručena su odličja i nagrade te pohvale i zahvalnice najzaslužnijim djelatnicima i polaznicima Zapovjedno-stožerne škole, a "za osobit doprinos u radu i iskazano prijateljstvo" dodijeljene su plakete i zahvalnice supruzi Blage Zadre i svim prijašnjim zapovjednicima Škole te pojedincima i skupinama, odnosno postrojbama koje su pomagale u njezinom radu. Tom je prigodom premijerno prikazan dokumentarni film "Blago Zadro - vukovarski junak" autora Darka Dovernića, a riječi zahvale u ime obitelji prvoga hrvatskoga generala uputio je Željko Zadro. Misu zadušnicu u kapelici sv. Mihovila predvodio je vojni kapelan fra Žarko Relota, a u prigodnom kulturno-umjetničkom programu nastupila je klapa Jelsa. Svečanost u ZZIO-u "Petar Zrinski" završila je polaganjem vijenca podno biste generala Zadre.

M. ALVIR

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

Petnaest godina Remontnog zavoda

zalaganjem dali nemjerljiv doprinos pobjedi u Domovinskom ratu. Danas je to postrojba Oružanih snaga zadužena za provedbu najviše razine remonta (III razine) sredstava naoružanja i vojne opreme HKoV-a. Uz to Remontni zavod daje i potporu postrojbama OSRH za održavanje TMS-a na ni-

žim razinama kao i postrojbama OSRH koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Osim što blisko surađuje s organizacijskim cjelinama ZzL-a, MORH-a i GS OSRH-a ostvaruje dobru suradnju i s civilnim tvrtkama, institutima i znanstvenim institu-

cijama u RH, a aktivno je uključen i u obuku i izobrazbu pripadnika OSRH, kao i učenika i studenata. Pukovnik Kiršić je napomenuo da Zavod, iako u svom radu nailazi i na neke probleme, u potpunosti ispunjava sve zadaće te je zaključio da je budućnost Remontnog zavoda u njegovom daljnjem razvoju i to kako organizacijskom tako i personalnom i tehničkom. Na kraju svečanosti brigadir Zmago Kerec, izaslanik zapovjednika ZzL-a i zapovjednik Remontnog zavoda pukovnik Željko Kiršić uručili su nagrade i pohvale najzaslužnijim djelatnicima.

L. PARLOV

Remontni zavod ZzL-a obilježio je 13. listopada 15. obljetnicu ustrojavanja i djelovanja.

Na prigodnoj je svečanosti zapovjednik Remontnog zavoda pukovnik Željko Kiršić podsjetio na razvojni put Zavoda čiji su djelatnici svojim radom i

Hodnja na Medvednicu

Povodom Međunarodnog dana pješčenja, djelatnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske 13. su se listopada uputili na već tradicionalnu kondicijsku pješačku hodnju na Medvednicu.

Oko 350 djelatnika MORH-a i OSRH-a pješćilo je ukupno 13,5 kilometara, a krajnje odredište bio je planinarski dom Hunjka. Ministar obrane Berislav Rončević tijekom dana priključio se djelatnicima te je pri tome istaknuo važnost poticanja kolektivnog duha unutar sustava organiziranjem ovakvih i sličnih sportskih aktivnosti. Istaknuo je kako je zadovoljan odzivom djelatnika, a izrazio je nadu da će takvih sportskih susreta u MORH-u i OSRH-u biti i ubuduće te je poručio kako će i osobno nazočiti kad god bude u mogućnosti. Sve pohvale uputili bismo organizatorima hodnje, djelatnicima Odsjeka za kvalitetu življenja Personalne službe MORH-a, koji su izvršno organizirali cijeli program, od okrepe planinara hranom i vodom, pa do zabavnog programa u režiji izvršnih Sinova ravnice.

OJI

snimila M. ALVIR

Senzori za blisku borbu

BRITANSKO ministarstvo obrane dodijelilo je britanskoj tvrtki QinetiQ ugovor vrijedan 7,5 milijuna funti kojim su pokrivena buduća trogodišnja istraživanja potrebna za razvoj nove generacije senzorskih sustava. Ti bi novorazvijeni senzori vojnicima trebali omogućiti bolje detektiranje, prepoznavanje, identifikiranje i ciljanje u uvjetima bliske borbe.

Senzorski je sustav poznat pod radnim imenom Sensor System for Close Combat (SS4CC), a osim QinetiQa u razvoju sudjeluju i tvrtke Selex i BAE Systems. Predviđeno je sudjelovanje i britanske akademske i istraživačke zajednice te malih tvrtki gdje to bude izvedivo.

Ključni elementi programa SS4CC bit će istraživanje o tome kako vojnici i postrojbe mogu postati učinkovitiji na kompleksnom terenu, osobito urbanim područjima, istodobno limitirajući kolateralnu štetu i nepotrebne žrtve tijekom borbenih

djelovanja. Također će se istraživati kako omogućiti postrojbama na terenu bolje otkrivanje nekonvencionalnih prijetnji, kao što su bombe postavljene npr. uz prometnice, te uvođenje asimetričnih taktika i učinkovitog odgovora na uočene prijetnje. Jedan od ciljeva je omogućiti i podizanje operativnog tempa i bržeg odvijanja operacija.

U pristupu programu SS4CC istraživači će se koncentrirati na nekoliko sljedećih operativnih područja: prikryeno mjerenje udaljenosti cilja, sustavi za gledanje noću, razvoj senzora za urbana područja te razvoj i primjena elektrooptičkih zaštitinih mjera.

Prva je faza programa definiranje jasnih ciljeva i to određivanjem potrebnih sposobnosti koje će vojnik u

budućnosti morati imati. To će se postići zajedničkim radionicama tvrtki i vojske. Tako određene sposobnosti će se prevesti u skup detaljnih tehničkih zahtjeva koje će razvojni program onda nastojati ostvariti. Tada će se ustrojiti i kriteriji prema kojima će se mjeriti dostupnost, održivost, operativnost i umreživost novorazvijениh tehnologija. Na temelju tako prikupljenih podataka odlučivat će se o potencijalima i iskoristivosti tehnologije ili uređaja te davati preporuke za nastavak ili prekid razvoja.

M. PETROVIĆ

Isporučeni modernizirani Harrieri GR.9

MINISTARSTVO obrane Velike Britanije početkom listopada objavilo je kako su ratnom zrakoplovstvu i ratnoj mornarici isporučeni prvi primjerci moderniziranih višenamjenskih borbenih aviona Harrier GR.9/T12. Riječ je o avionima koji su

obuhvaćeni programom modernizacije pokrenutom tijekom 1999., i kojim će biti obuhvaćeno 69 aviona koji trebaju biti dignuti na tzv. Capability B2+ standard. Troškovi cijelog programa modernizacije procjenjuju se na oko pola milijarde funti.

Modernizacija britanskih Harriera GR.9/T12 obuhvaća znatno poboljšanje upravljivosti avionom te njegove opće letne karakteristike, integriranje nove avionike, nove komunikacijske opreme, novog digitalnog izvidničkog podvjesnika, novog data link sustava, te omogućavanje nošenja i uporabe nove generacije zrakoplovnog naoružanja. To se posebice odnosi na novu generaciju precizno navođenih bombi, odnosno projektila, kakav je primjerice projektil zrak-zemlja Brimstone koji uz svoje *fire and forget* odlike omogućava istodobni napad do 12 zemaljskih ciljeva, što je neusporedivo više u odnosu na stariju inačicu Harriera GR.7/T10 koji su mogli napadati istodobno do dva cilja. Glavni partneri britanskog ministarstva obrane u tom projektu su tvrtke BAE Systems i QinetiQ.

I. SKENDEROVIĆ

Isporučeno vozilo na vodik

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) 21. rujna preuzela je od američke tvrtke General Motors (GM) prvi primjerak terenskog vozila Chevrolet Equinox. Ono što je u toj naizgled redovitoj vijesti važno je to da je vozilo pogonjeno gorivim ćelijama. Za pokretanje gorivih ćelija rabi se vodik a jedini vidljivi nus-proizvod je voda. Svjesni kako nafta neće trajati vječno, a još dodatno potaknuti njezinim visokim cijenama, proizvođači vozila traže alternativna rješenja koja bi promet oslobodila ovisnosti o fosilnim gorivima. Gorive ćelije su tehnologija koja u ovom trenutku najviše obećava. Ekološki je znatno prihvatljivija od motora s unutarnjim sagorijevanjem a kao pogonsko gorivo rabi vodik koji se može proizvoditi.

Predaja prvog Equinosa američkoj kopnenoj vojsci dio je projekta Dri-

veway. Taj projekt predviđa testiranje više od 100 Equinosa u tri područja: Kaliforniji, Washingtonu te New Yorku. Glavnina će se Equinosa dostaviti korisnicima tijekom 2007.

Vojska će provesti testiranja vozila kako bi se ustvrdile prave mogućnosti tehnologije gorivih ćelije te vozila koje one pogaone. Equinox ima novu monogorivu ćeliju koja je naprednija od prijašnje dvostruke koja se rabi na kamionetu Chevrolet GMT800 koji je vojsci na testiranje dostavljen prošle godine.

Equinox ima masu malo veću od 2 tone, postiže maksimalnu brzinu od 160 km/h. Vozilo na prvi pogled izgleda kao normalni terenac. Tek tijekom rada može se uočiti razlika jer, tvrde svjedoci, ispušta zvuk sli-

US Army

čan minijaturnom mlaznom motoru tijekom rada pod opterećenjem.

Vozilo se neće rabiti za borbene ili taktičke zadaće jer tome konstrukcijski nije ni namijenjeno. Svrha projekta je testiranje Equinosa te prikupljanje što veće količine podataka o tome što takav tip pogona može i što ne može. Ne manje važno, i vojska će steći iskustva iz prve ruke s najnovijom tehnologijom koja bi u budućnosti mogla zamijeniti današnje motore na fosilna goriva.

M. PETROVIĆ

Izraelu isporučeni prvi G550

rativnih troškova, smatrajući kako su te njegove odlike izuzetno prikladne za obavljanje zadaća izvidanja iz zraka. Nakon isporuke aviona slijedi integriranje vrlo naprednog paketa elektronike

AMERIČKA tvrtka Gulfstream Aerospace Corporation krajem rujna u Tel Avivu obavila je primopredaju izraelskom ministarstvu obrane prve CAEW (Conformal Airborne Early Warning) letjelice, koja je namijenjena za specijalne zadaće. Riječ je o poboljšanoj inačici aviona Gulfstream G550 kojeg je izraelsko ministarstvo odabralo tijekom 2003., zbog njegove prostrane kabine, pouzdanosti, izvrsnih letnih performansi, velikog dometa i niskih ope-

koju će obaviti izraelska tvrtka ELTA Systems u suradnji s tvrtkom Israel Aircraft Industries. Izraelski Gulfstream G550 CAEW (Gulfstream G550 Nachshon-Eitam) je dosad najnaprednija inačica G550 serije aviona, a modifikacije tog aviona u cijelosti su proveli inženjeri tvrtke Gulfstream Aerospace Corporation, počevši od izrade CATIA (Computer Aided Three-dimensional Interactive Application) računalnog modela do samih završnih tvorničkih rado-

va na prilagodbi aerodinamičkog dizajna aviona odnosno smanjenja čeonog otpora, čime se Gulfstream G550 CAEW svojim performansama približio avionima koji su dvostruko teži od njega.

Gulfstream G550 je prvi put svjetskoj javnosti predstavljen u rujnu 2002., te je tada taj *business jet* počeo privlačiti pozornost ne samo svojim vrlo dobrim performansama, nego i vrlo prostranim unutarnjim prostorom čime se širi lepeza njegove iskoristivosti, ne samo za prijevoz putnika. Pogonsku skupinu na Gulfstreamu G550 čine dva motora Rolls-Royce BR710, maksimalna brzina koju može postići je 0,885 M, vrhunac leta iznosi 16 320 m, a maksimalni domet iznosi više od 4000 km. Izraelsko ministarstvo obrane avione Gulfstream G550 CAEW kani rabiti za obavještajno prikupljanje podataka iz zraka, ta kao C2 (command, control) platformu.

I. SKENDEROVIĆ

USMC

AMERIČKI marinski korpus (USMC) pridaje veliku pozornost opremi koju osigurava svojim pripadnicima. Nastoje da bude najbolja dostupna na tržištu, koja će

Modificirana kaciga za marince

vojnici-marinici omogućiti što veći stupanj sigurnosti i udobnosti. Red je došao i na kacigu, naime, razvijen je novi unutarnji dio kacige koji je u izravnom kontaktu s glavom korisnika.

Odluka o primjeni nove unutrašnjosti kacige došla je kao odgovor na primjedbe s terena. Naime, marinci su tražili udobnije kacige koje se mogu bez nelagode nositi cijeli dan. Zato je razvijen novi uložak koji se postavlja na već postojeće kacige, ali svejedno nije riječ o jeftinom komadu spužve. Svaki set podložki, ustvari jastučića od naprednog spužvastog materijala, stoji oko 55 USD.

Cijeli je sustav osmišljen tako da se s postojeće kacige skine postojeća podložka (u obliku podstavljenih

debelih remenčića) i stavi nova podložka u obliku jastučića. Cijeli posao traje oko 5 minuta po kacigi. U kompletu je šest jastučića koji se postavljaju radijalno unutar kacige da na njih nalegne bočni dio glave te jedan središnji koji dolazi iznad tjemena. Jastučići su za kacigu pričvršćeni Velcro trakama (čičak traka). Korisnik kacigu treba podešiti tako da bude ugodna na glavi.

Iskustva korisnika su pozitivna, prva reakcija vojnika koji na glavu stavi kacigu s novim podložkama vrlo je jasna, ugodnija je od stare. Kaciga je udobnija i omogućava lakše pokretanje glave. Svaki marinac može sam za sebe odlučiti želi li zadržati stari tip ili će prijeći na novi tip unutrašnjosti kacige.

M. PETROVIĆ

Novi tanker u sastavu australske ratne mornarice

TVRTKA Tenix Defence okončala je prenamjenu civilnog tankera dvostruke oplate Delos i predala ga australskoj ratnoj mornarici. Primanje u operativnu službu pod imenom HMAS Sirius predviđeno je za kraj 2006. Tanker je izgrađen u južnokorejskom brodogradilištu Hyundai Mipo Dockyard isporučen je 2004. po cijeni od 50 milijuna australskih dolara (38 milijuna američkih dolara), a zamijenit će postojeći pomoćni tanker jednostruke oplate HMAS Westralia. Dugačak je 176 metara i pune istisnine 37 000 tona. Vjeruje se kako vrijednost ugovora o prenamjeni tankera za vojne potrebe iznosi 60 milijuna australskih dolara, a potpisan je u veljači 2005.

Prenamjenom je omogućena dopuna rezervi i zaliha za vrijeme boravka na moru, ugrađen je novi jarbol, mehanička i elektrooprema te je u nadgrađe smješten centar za upravljanje. Preostali radovi na prenamjeni uključuju ugradnju sustava nadzora za sigurnost i oštećenost broda te internih i eksternih komunikacijskih sustava. Smještaj posade također je prilagođen novoj ulozi broda, a izmjenjene su se reflektirale na sustavu ventilacije, klimatizacije i grijanja, sustavu otpadnih voda i sustavu pitke vode.

Jednako tako, tanker HMAS Delos opremljen je s dva čamca nosivosti 70 ljudi i dva gumenjaka čvrstog dna i pomoćnim sustavom za njihovo porinuća i ponovno vraćanje na brod. U glavnu namjenu prijevoza goriva i naftnih derivata, omogućen je prijevoz do 12 ISO kontejnera duljine

20 stopa (6,1 metara) na palubi posebne konstrukcije a koja se nalazi na glavnoj, radnoj palubi.

Na krmenom dijelu broda smještena je sletna paluba (bez hangara) za jedan mornarički helikopter tipa MRH 90. Postojeća konstrukcija tankera na krmenom dijelu znatno je modificirana kako bi se adekvatno poduprla sletna paluba koja se pruža preko krmenog zrcala, a kako se navodi u izvješću brodograđevne tvrtke Tenix Defence ovo je prvi takav tanker čija je prenamjena izvedena u skladu s klasifikacijskim pravilima.

M. PTIĆ GRŽELJ

Južna Afrika razmatra nabavu petog broda MEKO A-200

VLADA Južne Afrike uputila je pismo namjere njemačkom brodograevnom konzorciju Thyssen-Krupp Marine Systems kojim potvrđuju moguću nabavu pete MEKO A-200 fregate za južnoafričku ratnu mornaricu.

Prva četiri ratna broda tipa MEKO A-200, klasificirana kao ophodne korvete, naručena su u prosincu 1999. kao dio strateškog paketa naružanja zračnih i pomorskih snaga Južnoafričke Republike a vrijednost potpisanog ugovora iznosila je 924 milijuna eura (1,2 milijarde dolara). Zaključeni ugovor uključivao je opciju nabave pete fregate kojeg je ThyssenKrupp Marine Systems produljio kada su se približili rokovi pregovora o mogućoj nabavi pete korvete. Nakon upućivanja pisma namjere, slijedi detaljna razrada ugovora. Izvori bliski programu nabave tvrde kako će pregovori trajati sljedećih nekoliko mjeseci a konačna odluka o potpisivanju ugovora ne očekuje se prije 2007.

Vrlo je vjerojatno kako će peta fregata u klasi uključivati elemente planirane u budućoj modernizaciji čitave klase kao i manje izvedbene promjene i poboljšanja koja su proizašla iz operativnog iskustva na prva dva broda. Neke od tih promjena bit će

primijenjene prilikom sljedećih dokovanja dvaju brodova u operativnoj službi dok će na preostala dva broda biti primijenjena tijekom gradnje.

Prva dva broda u klasi potpuno su operativna. Prvi brod u klasi, SAS Amatola, službeno je primopredan 14. veljače 2006. te je sudjelovao u kombiniranoj zajedničkoj vježbi „Good Hope II“ zajedno sa snagama ratnog zrakoplovstva Južne Afrike te njemačkom mornaricom i zrakoplovstvom. SAS Amatola je plovila i u pratnji triju novih južnoafričkih Type 209 podmornica i sudjelovala je na proslavi 50. godišnjice nigerijske mornarice. Druga MEKO A-200 fregata, SAS Isandlwana, primljena je u službu tijekom srpnja ove godine te ju u studenom ove godine očekuje sudjelovanje u zajedničkoj vježbi „Atlasur“ s mornaricama Argentine, Brazila te Urugvaja. SAS Spioenkop i SAS Mendi, posljednja dva broda iz prvotnog ugovora, trenutačno su u fazi opremanja, a njihova se primopredaja očekuje krajem 2006. odnosno početkom 2007. Isporuka četiriju AgustaWeatland Super Lynx helikoptera namijenjenih MEKO A-200 fregatama započet će sredinom sljedeće godine. Izgledno je kako će taj ugovor biti proširen za barem jedan helikopter koji bi bio namijenjen pe-

tom brodu u seriji.

Direktor projekta južnoafričke ratne mornarice na programu ophodnih korveta, kontraadmiral Kevin Watson, tijekom izlaganja na MEKON 2006 konferenciji održanoj krajem kolovoza ove godine, istaknuo je kako su karakteristike brodova MEKO A-200 iznad njihova očekivanja, posebno inovativan, vrlo pouzdan, učinkovit i ekonomičan propulzijski sustav, prikladnost i raspored smještajnih jedinica na brodu te izrazite pomorstvene karakteristike. Isto tako je istaknuo bitnost potpisivanja ugovora u što kraćem roku čime bi se osigurala maksimalna ujednačenost opreme s prva četiri broda te se tako ne bi ulazilo u rizik nedostupnosti i starenja pojedine opreme.

Odluka o mogućoj nabavi petog broda MEKO A-200 iznenadila je analitičare zbog izrazitog fokusa na druge projekte: strateške brodove za potporu te klasu od 10 višenamjenskih izvanobalnih ophodnih brodova. Još uvijek nije jasno kako će nabava petog broda MEKO-A200 financijski utjecati na navedene projekte i mogućnost učinkovitog raspoređivanja i adekvatnog financiranja posade.

M. PTIĆ GRŽELJ

Aero nudi Grčkoj L-159

NA NEDAVNO održanoj velikoj međunarodnoj izložbi vojne industrije Defendory 2006, koja je održana u Ateni, sudjelovalo je više od 2700 izlagača iz 54 zemlje. Tijekom Defendorya 2006 održano je više prezentacija, a jedna koja je privlačila dosta pozornosti bila je prezentacija češkog proizvođača zrakoplovne tehnike AERO Vodochody. Ona je velikim dijelom bila znakovita po tome jer je ona bila vrlo izravno okrenuta ka grčkom

ministarstvu obrane, odnosno grčkom ratnom zrakoplovstvu. Predmet prezentacije bio je češki školsko-borbeni avion L-159, kojeg njegov proizvođač predstavlja i kao L-159 ATS & LCA (Advanced Training System and Light Combat Aircraft).

Prednosti koje AERO Vodochody navodi u toj svojoj grčkoj ponudi su odlike aviona L-159 u koji su integrirani brojni napredni sustavi poput *glass cockpit* konfiguracije instrumenta odnosno digitalne avionike u pilotskoj kabini, novi napredni HUD i MFT prikaznici, HOTAS kontrole, a koji L-159 čine izuzetno kompati-

bilnim s borbenim avionima četvrte i pete generacije. Kao prateći oblik svoje ponude ali i školovanja pilota na L-159 tvrtka AERO Vodochody nudi i *full mission* simulator, koji je inače prvi put svjetskoj javnosti predstavljen na ovogodišnjem Farboroughu, što taj avion zaokružuju vrlo kvalitetnu platformu za školovanje vojnih pilota. Dodatna kvaliteta koju Česi navode je osjetno niža cijena logističke potpore cijelog sustava, odnosno njegove operativne uporabe, što cijeli sustav čini iznimno konkurentnim na svjetskom tržištu.

I. SKENDEROVIĆ

Nove doktrine SAR operacija

Spašavanje izoliranih osoba s neprijateljskog teritorija uvijek je opasna zadaća. Od svog postanka helikopteri su njihov nezamjenjiv dio

— Pripremio Tomislav JANJIĆ —

Na vrhuncu američkih borbenih operacija u Iraku u travnju 2003. dramatična videosnimka upada američkih specijalaca u zaračenu iračku bolnicu u zadaći spašavanja zarobljenih američkih vojnika bila je najgledaniji prilog televizijskih vijesti diljem svijeta. Za američke i savezničke pripadnike snaga za traganje i spašavanje ta je operacija bila svojevrсна vodena zavjesa. Iako su zbog operacije "Iraqi Freedom" u područje Perzijskog zaljeva dopremljene velike snage namijenjene traganju i spašavanju, obavljena je samo jedna klasična operacija borbenog traganja i spašavanja (Combat Search-And-Rescue - CSAR) - spašavanje posade oborenog američkog palubnog lovca F-14 Tomcat koja se katapultirala iz aviona iza neprijateljskih linija.

Umjesto spašavanja posada zrakoplova, najvažnija operacija bila je

izvlačenje iz iračkog zarobljeništva vojnkinje Jessica Lynch i njezinih kolega marinaca. Ta je operacija pokazala da će u suvremenim ratovima XXI. stoljeća snage za traganje i spašavanje imati znatno širi spektar zadaća osim spašavanja oborenih zrakoplova ili pripadnika specijalnih postrojbi koji su "zaglavili" u neprijateljskoj pozadini.

Staro načelo da se operacije borbenog traganja i spašavanja odvijaju isključivo iza neprijateljskih linija moralo se mijenjati jer je upravo rat u Iraku pokazao da će se CSAR snage morati baviti i zadaćama traganja i spašavanja izoliranih osoba na asimetričnim bojišnicama gdje ne postoji čvrsta linije bojišta. Najnovija iskustva sa spašavanjem vojnog, ali i civilnog osoblja koje je zarobljeno/oteto tijekom djelovanja u Iraku i Afganistanu samo potvrđuje tu tendenciju.

Novi smjer

Oružane snage diljem svijeta odgovorile su na nove zahtjeve stvaranjem novih doktrina uporabe CSAR postrojbi, novom organizacijom i nabavom nove opreme. Mnoge vojne organizacije imaju iskustva sa CSAR operacijama, ali novi smjer razvoja traži od njih novi pristup s novim doktrinama uporabe, procedurama i interoperabilnom opremom. Razlike u uporabi CSAR postrojbi dovele su do različitih terminologija te uporabe različite opreme. Tako neke države nemaju razrađene postupke djelovanja u operacijama traganja i spašavanja u ratnom i mirnodopskom okruženju.

Skraćenica CSAR široko je rabljena tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća, a svoje korijene vuče iz Vijetnamskog rata kad je američko ratno zrakoplovstvo osnovalo

specijalizirane snage koje su dobile helikoptere, jurišnike i leteće tankere kako bi spašavali oborene zrakoplovce iz jugoistočnih azijskih džungli. Operacija "Desert Storm" i mirovne operacije tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća donijele su i novu vrstu operacija označene kao Theatre SAR (TSAR). TSAR je donio i uporabu specijalnih postrojbi u operacijama traganja i spašavanja jer su one imale najbolje helikoptere i drugu opremu koja im je omogućavala siguran i uspješan prodor u neprijateljsku pozadinu. Tijekom UN-ovih i NATO-ovih mirovnih operacija u Bosni i Hercegovini, Kosovu i Somaliji različite su paravojne snage zarobljavale američko i UN-ovo vojno osoblje, ali i civile. To je potaklo razvoj CSAR operacija u novom smjeru. U uvjetima asimetričnog rata svi se mogu naći na udaru protivnika i biti oti, bili oni vojnici, državni službenici ili obični civili. Nove okolnosti primorale su američko zapovjedništvo i zapovjedništva saveznika da razviju novi kon-

cept djelovanja poznat kao "osobno spašavanje". Novi je pristup donio nove "korisnike" usluga CSAR snaga, uključujući civile koji rade za vojsku, novinare i djelatnike humanitarnih organizacija.

U područjima operacija očuvanja mira i stabilizacijskih operacija ne postoje uobičajene crte bojišta i svakog pripadnika ekspedicijskih snaga mogu oti paravojne milicije ili terorističke grupe te ga se mora spašavati. Ti novi "korisnici" nisu prvotno planirani u planovima TSAR operacija. Oni nikada nisu dobili obuku iz vještina preživljavanja, izbjegavanja, spašavanja i izvlačenja (Survival, Evasion, Rescue and Escape - SERE) koje su normalni dio obuke vojnih zrakoplovaca. Zbog toga ne znaju kako postupati tijekom TSAR operacije, kako se ispravno identificirati ili otkriti svoj položaj a da pritom ne privuku pozornost otmičara. Sve je to CSAR snagama donijelo dodatni raspon zadaća koje se prije nisu vezale uz njihovo djelovanje tijekom spašavanja oborenih zrakoplovaca.

Operacija "Iraqi Freedom"

Uporaba CSAR postrojbi u operacijama "osobnog spašavanja" započela je početkom devedesetih godina prošlog stoljeća osnivanjem američke Joint Personnel Recovery Agency. Iskustva koja su stečena tijekom operacije "Iraqi Freedom" u ožujku i travnju 2003. potvrdila

su podršku ovim naporima te dovela do stvaranja nove doktrine uporabe CSAR postrojbi. Očekuje se da će američko ministarstvo obrane ubrzo i službeno potvrditi novu doktrinu.

Tijekom operacije "Iraqi Freedom" Amerikanci su izvan osvojenog područja izgubili četiri aviona i jedan helikopter. U dva slučaja zrakoplovci su odmah ubijeni tako da nije ni pokrenuta operacija spašavanja. Tijekom jednog izgreda oboren je A-10 neposredno ispred američkih postrojbi u napredovanju, koje su spasile pilota bez pozivanja specijalnih snaga. Operacija spašavanja nije pokrenuta niti za posadu oborenog helikoptera AH-64D Apache zbog prekida veze kojom bi posada pozvala spasilačku ekipu.

Najveći broj američkih vojnika u tom ratu zarobljen je tijekom napada na opskrbeni konvoj u Al Nasiriyah u ožujku 2003. Ta poznata zasjeda rezultirala je zarobljavanjem vojnkinje Lynch i još šest marinaca. Marinci su odmah pokrenuli široku operaciju traganja i spašavanja koja je otkrila da se Lynch nalazi u iračkoj civilnoj bolnici iz koje je izbačena prije spomenutom akcijom. Šest marinaca i dva američka zrakoplovca otkrila je marinska ophodnja nakon što su ih njihovi čuvari pustili. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Isplati li se *stealth* tehnologija?

Stealth tehnologija je promijenila ratno zrakoplovstvo i filozofiju njegove uporabe. Je li došla do ruba svoje isplativosti?

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Uporaba *stealth* tehnologija (male radarske vidljivosti) na suvremenim borbenim zrakoplovima suočava se s velikim promjenama i izazovima. Nakon što već duže vrijeme nije isključivo američki monopol, pojavio se sve veći broj tvrtki koje razvijaju sustave za otkrivanje radarski "nevidljivih" zrakoplova. Uz to zbog svoje visoke cijene uporabe čak i američko ratno zrakoplovstvo ima problema da svoje postrojbe u velikom broju opremi "nevidljivim" avionima. Pokušaj razvoja *stealth* helikoptera u međuvremenu je propao. U Europi i Rusiji *stealth* tehnologije češće se rabe u elektroničkom ratovanju nego u tehnologijama za projektiranje zrakoplova. Dio stručnjaka navodi da se tehnologija za otkrivanje *stealth* letjelica razvija brže

nego što je itko mogao predvidjeti.

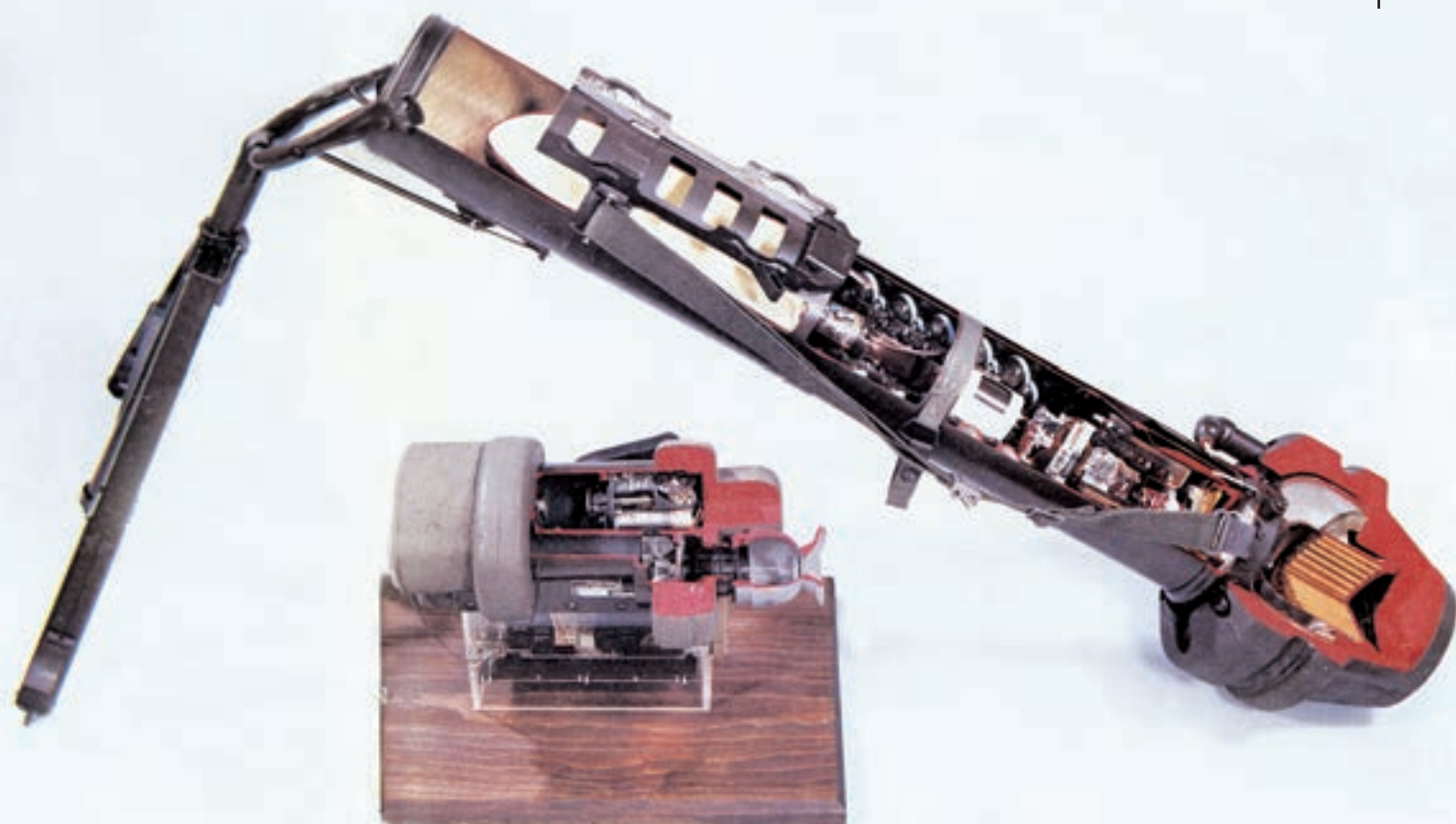
Stealth tehnologija je prvi put primijenjena na avionima prije trideset godina. U ožujku 1976. Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) odlučila je da je prijedlog tvrtke Lockheed Martin bolji nego tvrtke Northrop Grumman i dodijelila joj ugovor za gradnju dva prototipa Experimental Survivable Testbed (XST) unutar programa *Have Blue*.

Petnaest godina poslije XST se razvio u prvi *stealth* jurišnik koji je ušao u operativnu uporabu F-117 Nighthawk koji je postao zvijezda rata pri oslobađanju Kuvajta 1990. i 1991. dok je obavljao ono za što je namijenjen - obezglavljenje integralnog protuzračnog sustava sovjetskog programa. Na taj su način otvoreni putovi za sigurno djelova-

nje ostatka manje sofisticiranih jurišnika, bombardera i lovaca-bombardera.

Na tim osnovama američko je zrakoplovstvo odlučilo razviti potpuno *stealth* zrakoplovstvo koje bi dominiralo svim mogućim bojištima. Mornarica je pokrenula projekt A-12 - *stealth* palubnog jurišnika, koji je na kraju neslavno propao. A-12 je otkazan u najgore moguće vrijeme - osam dana prije početka rata za Kuvajt. *Stealth* bombarder B-2 razvijan je sredinom osamdesetih godina prošlog stoljeća bez obzira na troškove. Nakon velikih problema u razvoju cijeli je program završen nakon 21. proizvedenog aviona. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Protutenkovski vođeni projektil M47 Dragon

Ovaj jedinstveni protubrodski vođeni projektil proizvela je tvrtka McDonnell Aircraft 1966. kao Medium Antitank Weapon (MAW) kojim su američka kopnena vojska i marinski korpus zamijenili 90-milimetarski bestrzajni top

Siniša RADAKOVIĆ

Potkraj pedesetih godina prošlog stoljeća američka je kopnena vojska zaključila da je učinkovitost njihovog 90-milimetarskog bestrzajnog topa, bez obzira što su ga postavili na terenska i oklopna vozila, premala da bi se uspješno mogao nositi s najnovijim sovjetskim tenkovima. Uz to brzi razvoj raketne tehnologije i mikroelektronike od kraja II. svjetskog rata do sredine pedesetih godina prošlog stoljeća omogućio je projektiranje i razvoj malih protutenkovskih vođenih projektila. Prednosti uporabe takvog oružja u odnosu na bestrzajne topove bile su višestruke. Osim što je mogao biti dosta malih dimenzija i mase da ga nosi i rabi samo jedan vojnik, njegova je preciznost bila višestruko veća u odnosu

na bestrzajne topove. I mogućnost probijanja tenkovskih oklopa bila je višestruko veća.

Kako bi iskoristili te mogućnosti, američka je kopnena vojska, preko svoje Army Ordnance Missile Command (AOMC) od srpnja do rujna 1959. počela razmatrati mogućnosti razvoja novog protuoklopnog pješačkog oružja srednjeg dometa. Iako su studije pokazale da je tehnologija potrebna za razvoj takvog oružja dosta razvijena, ipak nije došlo do konkretnog zahtjeva za ponude koji bi se uputio mogućim proizvođačima. Tek je u rujnu 1961. U.S. Army Ballistic Missile Agency (AMBA) predložila da se podupre razvoj teškog protutenkovskog oružja temeljenog na prijedlogu tvrtke McDouglas Aircraft Company. To

je bilo dosta da američka kopnena vojska još jednom razmotri mogućnost razvoja i borbene uporabe nove vrste protuoklopnog oružja koji bi se temeljio na malom vođenom projektilu. Nakon što su još jednom potvrdili da je razvoj takvog oružja moguć, 8. ožujka 1962. Continental Army Command (CONARC) objavila je službeni zahtjev za razvoj prenosivog srednjeg protutenkovskog pješačkog oružja koje bi se lansiralo s ramena vojnika. Zahtjev je tražio da novo oružje ima što manju cijenu, ali dostatnu učinkovitost uništavati sovjetske tenkove T-55 i T-62 koji su u to vrijeme tek ulazili u operativnu uporabu. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Leif Erikson: otkriće prije otkrića

Leif Erikson zvan Sretni, sin Erika Crvenog, s dvadeset i pet ljudi isplovlja s Grenlanda, u potrazi za zemljom koju je, kako se prenosilo od usta do usta, netko već vidio nekoliko godina ranije. Ploveci prema zapadu, gotovo je sigurno da je stigao do Labradora...

— Jurica MILETIĆ —

Norveški su Vikinzi isprva naselili otoke sjeverno od Škotske. Bili su to seljaci koji su zbog nepogodne klime, neplodne zemlje, a moguće i zbog bolesti napustili svoje naseobine na sjeveru. Ubrzo su se na put dala i danska plemena, a pohodi su se ubrzo proširili i na prostore današnje Irske i Velike Britanije. Nastanivši se na tim prostorima ubrzo su primili kršćanstvo, osnovali mnoge gradove i postupno se asimilirali. U sljedeća dva stoljeća od njihovih napada nije bilo sigurno niti jedno mjesto na zapadnoj europskoj obali. O tome svjedoči i molitva koja se molila u francuskim samostanima: *De furore Normannorum libera nos, Domine.* (Bože, oslobodi nas mahnitanga Normana.)

Kad je u IX. stoljeću kralj Harald Lijepokosi pokušao svoju vlast proširiti nad lokalnim vladarima, tzv. konunzima, nekoliko tisuća obitelji je između 870. i 930. krenulo na zapad i naselilo dotad pust Island, koji se ubrzo pokazao presiromašnim da prehrani stanovništvo koje je brojilo čak 60.000 ljudi. U mnoštvu trzavica, raspri i oružanih sukoba dogodilo se da je godine 982. jedan od poglavica, Erik Torvaldson zvan Crveni zbog hladnokrvnog ubojstva bio s otoka protjeran na tri godine. Sva je prilika da je upravo on zemlju prema kojoj se uputio nazvao Grenland (Zelena zemlja), kako bi privukao i druge da krenu za njim. O toj mu je zemlji svojedobno dosta toga ispričao vizjerski Gunnbjorn koji ju je spazao prigodom jedne oluje iz koje

Nezasluženo u sjeni Kolumba - spomenik Leifu Eriksonu u Reykyaviku

Pjesme o herojima i ratnicima

Još u VIII. stoljeću Danska, Norveška i Švedska su zemlje s vrlo maglovitim granicama. Naime, u vrijeme kad Vikinzi započinju s osvajačkim pohodima, bili su tek Skandinavci, govorili svi istim jezikom, dijelili isti, primitivni način života na međusobno udaljenim farmama i štovali istog boga. Njihovi su bardovi pjevali iste pjesme o starim herojima i ratnicima. Dok su se Šveđani izdvojili iz sveze dvaju plemena, Gotara i Sveara, sve do početka IX. stoljeća Norveška se ne može držati cjelovitom

zemljom, već golemim prostranstvom na kojem su mnogobrojna sitna kraljevstva. Što se Danske tiče, malo je arheoloških ostataka iz predvikinškog razdoblja. Ali, godine 800. tamošnji kralj Godfred napao je Karla Velikoga, iz čega proizlazi da je već postojala kao jedinstvena kraljevina. Prenašućenost u prostorima koji su u smislu dobra življenja pružali vrlo malo, natjerala je Vikinge da se u IX. stoljeću poput vihora obruše nad cijelim tad poznatim zapadnim svijetom. Norveški Vikinzi žarili su i palili od Nantesa do Lisabona, kao i od Seville do obala sjeverne Afrike. Podrijetlo riječi viking nikad nije razjašnjeno u potpunosti. Neki drže kako se etimološki može povezati s latinskom riječi vicus (engleski wic) u značenju trgovačko središte ili luka, dok drugi vjeruju kako je posrijedi staronordijska riječ vik u značenju zaljev, pa su Vikinzi oni koji dolaze iz zaljeva. Riječ Viking danas određuje stanovništvo koje je u srednjem vijeku živjelo u Skandinaviji - na prostorima današnje Danske, Norveške i Švedske (Finska ne potpada u pojam Skandinavije). Nerijetko se nazivaju i Normanima (ljudima sa sjevera), no taj je naziv primjereniji za Vikinge koji su zaposjeli današnju Normandiju, baš kao što je naziv Varjazi namijenjen onima u Rusiji i Bizantu.

■ Erik Crveni započeo je istraživačku tradiciju u najpoznatijoj vikinškoj obitelji

je, nasreću, izvukao živu glavu. Godine 985. s dvadeset i pet teško natovarenih brodova i s nekoliko stotina ljudi zaplovio je prema Grenlandu, noseći sa sobom drvo za gradnju, stoku i sve potrebštine za podizanje naselja. Od dvadeset i pet brodova na cilj je stiglo samo njih trinaest, a ostali su zaglavili među santama leda i u strahovitim sjevernim olujama. Ne zna se pouzdano što je Vikinzima pomagalo u navigaciji. Pretpostavlja se da su u blizini obale plovili što su više mogli, a na pučini su se vjerojatno orijentirali uz pomoć ptica i zvijezda i smjerom valova, o čemu svjedoči Haukova saga.

Osnovali su dvije kolonije koje su

se održale čak 500 godina prije nego su nestale. Između ostalog, osnovali su i grad Brattalid (današnji Tonugdliarfik), ali ubrzo im je i Grenland postao presiromašan: suviše željeza, a premalo drva, i sedam godina kasnije Leif Erikson zvan Sretni - sin Erika Crvenog s dvadeset i pet ljudi isplovjava s Grenlanda, u potrazi za zemljom koju je, kako se prenosilo od usta do usta, netko već vidio nekoliko godina ranije. Ploveći prema zapadu, gotovo je sigurno da je stigao do Labradora. Otputovavši dalje, Leif i njegovi sudruzi stigli su do gostoljubivijih krajeva koje je nazvao Markland (Zemljom drva), a nastavivši ploviti na jug, proveo je zimu u kraju koji je nazvao Vinland (naziv nema veze s riječi vino, već označuje travnatu površinu). Vrativši se na Grenland imao je što ispričati o plodnosti tla i pogodnostima koje pruža zemlja ko-

ju je „otkrio“. Osim priča iz islandskih saga, postoje i materijalni dokazi, ostaci kuća u zaljevu L'Anse aux Meadows u Newfoundlandu. Predmeti koji bi mogli pripadati Vikinzima nađeni su i u Labradoru, a u indijanskom naselju u američkoj državi Maine pronađena je norveška kovanica koja datira između 1067. i 1093. godine.

Nije trebalo dugo čekati i Leifovim se tragom uputio i brat mu Thorvald i prvi su se put ti ljudi sa sjevera susreli s američkim Indijancima koje su nazvali skraelings (ružni ljudi). Prema obalama Amerike zaplovio je i poglavica Karlsefni. Na njegova tri broda bilo je čak šest stotina muškaraca i žena, ali i stoke, sa željom da naseli novi kontinent. Zbog međusobnih sukoba nova se kolonija nije uspjela održati, i tri godine kasnije vratili su se na Grenland. ■

Pogrebni brodovi u Oslu

Osim muzeja u kojem je legendarna splav Kon-Tiki, jedna od najpoznatijih turističkih atrakcija Osla je muzej s ostacima vikinških brodova iz Oseberga i Gokstada. Otkriveni prije stotinjak godina, ti pogrebni brodovi bili su prekriveni glinom tako da su ostali savršeno očuvani. Jedina su oštećenja nanijeli kradljivci grobnica koji su grobni humak pod kojim su lađe ležale sakatili sjeckirama. Uz brodove, nalazi uključuju i izvanredno izrezbarene saonice, obuću, kuhinjsko posuđe i različiti drugi materijal potreban u svakidašnjem životu. U izvrsnom su stanju nađeni čak i tekstilni predmeti. Najveći je brod dug 22, a širok 5 metara na sredini, s petnaest rupa za vesla. U punom pogonu imao bi posadu od 33 veslača. Prema nekim teorijama, bio je to brod namijenjen pokojnoj kraljevni koja je njime otplovila na onaj svijet.

Philippe Walter: "Kršćanska mitologija - svetkovine, obredi i mitovi srednjega vijeka", Scarabeus naklada, Zagreb, 2006.

"Kršćanska mitologija" bavi se podrijetlom svetih ličnosti koje se štiju u katoličkom kalendaru iz kojih se kriju drevna poganska božanstva, uglavnom keltska, a koja je srednjovjekovno kršćanstvo asimiliralo. Suptilnim kompromisom Crkva je, služeći se tim drevnim vjerovanjima, znala izreći svoju poruku unutar osam velikih drevnih godišnjih svetkovina. Čini se da je srednjovjekovna mitologija velikim dijelom nastala iz folkloriziranoga oblika poganskih kultova koji prethode kršćanstvu. To nije prva zapadnjačka religija i dolaskom na europsko tlo privlači autohtonu religiju, prerađujući neke poganske likove i božanstva i prilagođujući ih duhu i riječi evangeličke poruke. Širenje kršćanstva je pojava koja zasigurno prati razvoj srednjovjekovne civilizacije i koja se zbiva istodobno s njim. Kršćanstvo je u srednjem vijeku prisvojilo poganska vjerovanja kako bi ih moglo nadzirati, a svoju doktrinu i svetkovine prilagoditi poganskome kalendaru kako bi ga lakše podvrgnulo sebi. Kršćanstvo je ostvarilo izvorni religijski kompromis te je danas teško razlučiti što pripada kršćanskome pravovjerju, a što apokrifnim tradicijama. Reformacija je u 16. stoljeću ponovno uvela red u kršćansku dogmu i uklonila ono što je smatrala sumnjivim - kult Djevice Marije i kult svetaca.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Gospodica - Fräulein (kino)

- švicarsko-bosanska drama (81 min.)
- redateljica: Andrea Štaka
- glume: Mirjana Karanović (Ruža),

Ljubica Jović (Mila), Marija Škaričić (Ana)

*Gospodica Ruža već je dugo u Švicarskoj, gdje uspješno vodi lokalnu kantu i ne pomišlja na povratak u Beograd. Pomaže joj Hrvatica Mila, koja pak naporno radi kako bi se zajedno sa suprugom vratila u kuću koju grade na moru. Svakodnevnu rutinu narušit će nova radnica, mlada Bosanka Ana. Simpatična djevojka krije veliku tajnu... Na otvorenju Zagrebačkog filmskog festivala prikazano je debitantsko ostvarenje mlade redateljice i scenaristice Andreje Štaka. Film je bio je veliki ljetni hit najuglednijih europskih filmskih festivala, u Locarnu i Sarajevu, a sudeći po jačini i duljini pljeska svidio se i zagrebačkoj publici. Iako je i kod mene zaslužio prolaz, u ocjeni ću ipak ostati suzdržan. *Gospodica* je uredna srednjestrujaška socijalna drama. Od početka do kraja vidljiva je školovana i odmjerna redateljska ruka, ali problemi iskaču u scenarijskom dijelu. Kao i u mnogim filmovima o balkanskim pitanjima, vidljiva je neproživljenost situacije. Štaka se puno bolje snalazi u dijelovima koji se tiču gastarbajterskih problema, dok analizirajući psihu oboljele mlade djevojke ostaje nedorečena. No, iako smo ove godine na Puli imali i boljih filmova, *Gospodica* će postati najuspješniji film godine našeg govornog područja.*

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

U Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, **26. listopada u 19 sati** bit će otvorena izložba slika crnogorskog akademskog slikara mlađeg naraštaja **Nikole Simanića**.

Izložba je organizirana u sklopu programa Dani crnogorske kulture u Zagrebu "Lučindanski susreti 2006", koje četvrtu godinu za redom priređuje Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske. Može se razgledati **do 9. studenoga**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz je slobodan.**

24. listopada 1945. Povelja Ujedinjenih naroda

"Mi, narodi Ujedinjenih naroda odlučni smo sačuvati buduće naraštaje od užasa rata koji je dva puta tijekom našeg života donio čovječanstvu neopisive patnje i potvrditi vjeru u osnovna prava čovjeka, u dostojanstvo i vrijednost osobnosti, u ravnopravnost muškaraca i žena, velikih i malih naroda. Odlučni smo stvoriti uvjete pod kojima bi se održali prava i poštovanje obveza što nastaju iz ugovora i drugih izvora međunarodnog prava, i raditi na postizanju društvenog napretka i boljih životnih uvjeta u sve većoj slobodi."

Dan 24. listopada slavi se kao Dan Ujedinjenih naroda, međunarodne organizacije kojoj je zadaće održavanje svjetskog mira i sigurnosti. Toga dana 1945. godine stupila je na snagu Povelja Ujedinjenih naroda i Statut novog Međunarodnog suda, nakon što je prethodno 29 zemalja potpisalo ratifikacijske dokumente. Prve zamisli o osnivanju nove svjetske organizacije, koja će zamijeniti nekadašnje nedjelotvorno Društvo naroda, sežu u ratnu 1941. godinu, kada su američki predsjednik Roosevelt i britanski premijer Churchill u Atlantskoj povelji izrazili želju naroda antihitlerovske koalicije za stvaranjem međunarodne organizacije koja bi održavala mir i sigurnost u svijetu. Iz tog dokumenta je kroz nekoliko savezničkih konferencija tijekom rata iznikla Povelja Ujedinjenih naroda. Tom su poveljom utvrđene glavne zadaće UN-a kao što su očuvanje mira i sigurnosti, zaštita ljudskih prava i održavanje dobrosusjedskih odnosa te poticanje društvenog i gospodarskog napretka. U svibnju 1992., u vrijeme kada je jedna od najvećih mirovnih operacija u povijesti UN-a pod nazivom Unprofor djelovala u našoj zemlji, Hrvatska je primljena u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda.

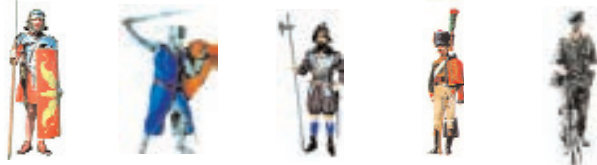
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Mirovna misija ili komisija

Misija. Mnogima je prva asocijacija na tu riječ - kršćanski misionar ili sjajan istoimeni film, a nekima - "nemoguća misija" ili pak tzv. mirovna misija itd. Misijska nedjelja, koju Katolička crkva redovito slavi sredinom listopada, posvećuje kršćanima trajno misijsko poslanje Crkve. To je ispunjavanje zadaće "izvoza evanđeoske demokracije" u tzv. poganske zemlje. Ali ne "ognjem i mačem" ni "bombašima samoubojicama", nego miroljubivim misionarenjem i karitativnom djelatnošću. Svaka "mjesna Crkva" ozbiljno shvaća tu misiju i šalje u svijet što više može misionara, pa je i broj hrvatskih "misijskih čizama" na terenu vrlo značajan. Sve su to odreda dragovoljci. Zato je nezamisliva npr. nova odredba neke "vatikanske komisije" da se vjernost Katoličke crkve u Hrvatskoj mora sada dokazati "povećanim brojem misionarskih čizama na terenu". Možemo lako zamisliti u kakvu bi tjeskobu upao neki naš biskup, koji navodno pokazuje "ambiciju za Vatikan", ako ne bi mogao na brzину formirati "kontingent" misionara za neku afričku zemlju, jer ni za domaći teren nema dosta svećenika! Isus je to sve unaprijed znao, zato i veli: "Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem. Ne dajem ga kao što svijet daje." Naime, Bog na razne načine ispunja čovjekovu težnju za srećom. Žed za moću On jedini može obratiti u služenje braći ljudima. Isus Krist je živi primjer toga posvemašnjeg sebedarja. Zato je već onda odbio sudjelovati u svjetovnom "nametanju mira", i kao suradnik Rimljana i kao zastupnik svoga naroda. Zato ni "vojna Crkva" ne rješava političke i geostrateške čvorove, nego svoje misijsko poslanje ispunja tako da svojim vjernicima, koji su kod kuće ili u svijetu izloženi stresu "posebnih okolnosti života", pomaže da budu istinski mironosci i da sami u duši imaju mir.

Andelko KAČUNKO

Epolette

U doslovnom prijevodu epolete su *mala ramena* (franc. *epaule* u značenju rame, a *epaulettes* - umanjenica u značenju malih ramena), a nekada se naziv odnosio na jedinstveni tip ornamentalnog ukrasa na ramenu koji je upućivao na rang ili čin one vojne osobe koja ih je nosila. Danas se epolete na ramena pričvršćuju na različite načine, nerijetko kao navlake na već postojeće epolete bez oznaka, kako bi se mogle skidati da se čišćenjem, ili pranjem odore ne oštete. Dakako da se velike, svečane epolete koje se danas nose tek kao dijelovi *gala*, odnosno svečanih odora, pričvršćuju na klasičan način i zakopčavaju na odoru, a sastavni dio su im i rese koje se spuštaju s ramena u dužini i do desetak centimetara.

Položaj epoleta, njihova boja, dužina resica i pridodane oznake odaju o kojem se činu, odnosno rangu radi. Prije nego su utemeljeni časnički i dočasnički činovi, čin se određivao pojedinim ramenom: epoleta na desnom ramenu nije označavala isti čin kao i jedna epoleta na desnom ramenu. U kasnijem razdoblju, nositeljima samo jedne epolete na ramenima se našla tzv. *counter-epaulette*, odnosno epoleta bez resica. Osim epoleta zlatne i srebrne boje namijenjenih časničkim činovima, u uporabu su ušle i epolete izrađene od istog materijala i iste boje kao i odore, za vojnike, vojničke i niže dočasničke činove. Časnici vojske **SAD**-a u razdoblju **Građanskog rata** nosili su i zlatne i srebrne epolete: zlatne su nosili pripadnici topništva, a srebrne pripadnici pješačkih postrojbi, slijedeći tako običaje koji su vladali u tadašnjoj francuskoj vojsci.

Nekadašnje raskošne epolete postupno su zamijenile epolete iz istog sukna kao i odore, na kojima se činovi označavaju pridodanim zvjezdicama, krunama, prugama i različitim drugim oznakama. U mornaricama mnogih zemalja epolete se nose kao sastavni dio ljetnih (bijelih) odora, dok su na zimskim (crnim ili tamnoplavim odorama) činovi označeni zlatnim prugama pri dnu oba rukava. Istini za volju, naziv epoleta odnosi se samo na one zlatne ili srebrne ukrase s resicama, dok bi današnje naramenice kojima se označava čin valjalo shvatiti tek kao njihov nadomjestak.

Epolete nisu rijetkost niti na civilnoj odjeći: sastavni su dijelovi mnogih kišnih ogrtača, na našem jezičnom području popularno nazvanih *trenčkot* ili *montgomeri*, a isto tako i na safari jaknama i različitim vjetrovkama.

Jurica MILETIĆ

www.kvbk.nl

Vrlo zanimljiv site još zanimljivijeg društva nalazi se na www.kvbk.nl. Riječ je o stranici **nizozemskog Kraljevskog društva za vojnu umjetnost i znanost** koje je tijekom godina postalo dijelom svakodnevnice nizozemskih oružanih snaga, a mjesečnikom **Military Spectator** ostvaruje dvosmjernu komunikaciju i s članovima društva, ali i svima onima koje zanima znanost i umjetnost. O kakvoj je tiskovini riječ najbolje dokazuje podatak da je magazin osnovan zaista davne **1832.** godine.

Stranica Društva na prvi pogled nije prebogata sadržajem (URL za engleski www.kvbk.nl/english/index.html), no sasvim je dostatna da posjetitelja uputi o čemu je riječ i gdje točno može pronaći odgovore na svoja pitanja. Tako ispod linka magazina postoje i teme s kratkim sadržajem, a ispod linka **Wallpapers** i prepoznatljiva vrsta sadržaja, no jako dobro dizajnirana i oblikovana.

Ispod naslova **Weblinks** nalazi se priličan broj vrijednih linkova na vojne stranice nizozemskih postrojbi i grana, ali i magazine stranih država s kojima **Military Spectator** i samo društvo surađuju. Već taj dio sitedostatan je za posjet, a sve ostalo tek je dobrodošli dodatak...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Hrvatska je po svojoj površini:

- A 80. zemlja svijeta
- B 117. zemlja svijeta
- C 149. zemlja svijeta

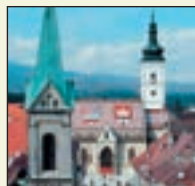
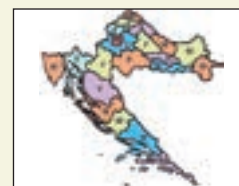

2. Autocesta Zagreb-Split puštena je u promet:

- A 2002. godine
- B 2004. godine
- C 2005. godine

3. Prema popisu iz 2001., najmanje naseljena hrvatska županija je:

- A Ličko-senjska
- B Virovitičko-podravsko
- C Požeško-slavonska

4. Titulu glavnog grada najveće hrvatske županije nosi:

- A Zagreb
- B Osijek
- C Gospić

5. Jedno od ovih hrvatskih područja NIJE i nacionalni park:

- A Paklenica
- B Mrežnica
- C Risnjak

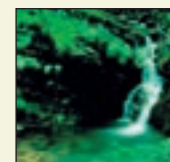

Foto: B. V. / A. C. / B.

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr